

Jaarverslag 2020

LandschappenNL

Tel 030 234 50 10

Postbus 31 3730 AA DE BILT

www.landschappen.nl

info@landschappen.nl

Landschappen NL
mazars
Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
AT| 22-06-2021

Inhoud

Verslag Raad van Toezicht	1	Bossenstrategie	17
Inleiding	3	Biodiversiteit & Deltaplan Biodiversiteitsherstel	17
Landschap	4	Stand van zaken Deltaplan Biodiversiteitsherstel	18
Omgevingswet	4	De Europese biodiversiteitstrategie	18
Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	5	Nationale Parken	19
EU-landbouwbeleid	5	Afrikaanse Varkenspest	19
Natuurinclusieve landbouw	6	Programma Aanpak Grote Wateren & Natuurwinstplan	19
Monitor Landschap	7	Coalitie Rivieren Natuurlijk	20
Aanvalsplan Landschapselementen	7	Droogte	20
Boerenlandvogels en database Boerenlandvogelmonitor	8	(Coalitie) Natuurlijke Klimaatbuffers, Life-IP	21
Bomen voor Koeien	9	Leidingen en kabels	21
Evaluatie Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	9	Pacht	22
European Environmental Bureau	10	Waterschappen	22
CivilScape	10	Klimaat	22
Kennisuitwisseling	10	Kennisuitwisseling	23
Natuur	12	Betrokken	24
Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)	12	Actieplan De Groene Vrijwilligers	24
Handhaving en toezicht	13	Groen Traineeship	25
Natura 2000, PAS & stikstof	14	Leer je groen!	25
Wet Natuurbescherming	16	Landelijke evenementen; organisatie en zichtbaarheid	25
Nationale Databank Flora en Fauna	17	Nationale Postcode Loterij	27
		Kennisuitwisseling	29
		Erfgoed	30
		Erfgoed Deal	30

Kennisuitwisseling	31	Vorderingen en overlopende activa.....	51
Organisatie	32	Overige vorderingen	51
Bestuur en organisatie.....	33	Debiteuren	51
Structuur	33	Liquide middelen.....	52
Beleid	33	Passiva	52
Maatschappelijke ontwikkelingen en risicomanagement.....	33	Toelichting op de staat van baten en lasten	57
Risicobeleid.....	35	Baten	57
Grondaankoop en (vermeende) staatssteun	38	Lasten.....	60
ANBI en CBF	39	Lasten besteed aan aandachtsgebieden.....	61
Werkorganisatie	39	Overige toelichtingen en ondertekening	65
Faciliteren	41	Beloning bestuurders	65
CAO	41	Bezoldiging directie.....	65
DEEL II Jaarrekening 2020.....	42	Ondertekening van de jaarrekening	66
Inhoud.....	42	Overige gegevens	67
Inleiding	43	Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat.....	67
Balans per 31 december 2020.....	44	Resultaatbestemming 2020	67
Staat van baten en lasten 2020	45	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	68
Grondslagen	47	Bijlagen.....	72
Algemeen.....	47	Begroting 2021.....	72
Balans	48	Overzicht Raad van Toezicht LandschappenNL per 31-12-2020.....	73
Staat van baten en Lasten	49	Overzicht nevenfuncties directeur-bestuurder	74
Toelichting op de balans.....	50	Colofon	75
Activa	50		
Vlottende activa	51		

Verlag Raad van Toezicht

Het jaar 2020: het jaar van thuiswerken, van online-bijeenkomsten en van verlangen naar 'echte' mensen. COVID-19 heeft zijn stempel gedrukt, ook op de werkzaamheden en de medewerkers van LandschappenNL. Ook de Raad van Toezicht (RvT) van het samenwerkingsverband heeft haar werkwijze moeten aanpassen. Online vergaderen was daarvan wel de gemakkelijkste: bijzonder vervelend was vooral het feit dat de gebruikelijke ontmoetingsmomenten (de Tweedaagse, het eigen symposium, de Bestuurdersdag in het najaar) moesten worden afgeblazen. Voor een samenwerkingsverband doen juist dergelijke momenten er enorm toe. We hopen de schade in te kunnen halen in 2021.

Inhoudelijk was er voor het samenwerkingsverband genoeg te doen, ik verwijs u voor een bloemlezing graag naar het jaarverslag van de werkorganisatie. De RvT van LandschappenNL zag tot haar genoegen het samenwerkingsverband volop acteren op deze diverse dossiers en onderwerpen.

Op 4 maart vond het jaarlijkse Goed Geld Gala van de Postcode Loterij plaats, waarbij LandschappenNL als beneficiënt andermaal een fraaie cheque in ontvangst mocht nemen. Bijzonder was dat we ditmaal ook in de prijzen vielen voor wat betreft de bijzondere projecten: ons voorstel 'Het Groene Strand' werd gehonoreerd en we mochten als partner van 'Plan Boom' van de Natuur- en Milieufederaties samen op de foto. Twee bijzonder mooie projecten, waarmee het samenwerkingsverband in 2020 reeds een vliegende start heeft gemaakt.

Bijzonder content waren we met de mededeling van de Postcode Loterij in december, dat LandschappenNL zich ook de komende vijf jaar weer tot de beneficiënten van de Postcode Loterij mag rekenen. We kijken uit naar de continuering van een uitermate prettig en doelgerichte samenwerking.

Zaken die bij ons als toezichthouders op de agenda verschenen, hadden allereerst betrekking op de jaarstukken. Daarnaast heeft de RvT eind 2020 geconstateerd dat het een goed moment is om een aanvang te nemen met het vormgeven van een nieuwe Strategische Agenda. De eerste aanzetten daartoe zijn vervolgens gedaan in het directeurenoverleg. De RvT zal zich later in 2021 buigen over de concepten. Ook zaken als de ontwikkelingen rond het stikstofdossier, het Programma Natuur, de Bossenstrategie, de samenwerking met de Postcode Loterij en het Prins Bernard Cultuurfonds kwamen ter sprake.

Begin 2020 verwelkomden wij mevrouw Greetje de Vries-Leggedoor en de heer Joost van Oostrum, om in de twee vacatures in de RvT te voorzien. In 2020 werd statutair afscheid genomen van onze zeer gewaardeerde voorzitter, de heer Arjen van der Meer. Hij werd in zijn rol opgevolgd door ondergetekende. Voor de ontstane vacature in de RvT werd de heer Albert Bruins Slot bereid gevonden zitting te nemen. Eind 2020 zwaaiden de heer Harm Evert Waalkens en onverwacht ook mevrouw Greetje de Vries-Leggedoor af. Alle vertrekkende RvT-leden zijn nadrukkelijk bedankt voor hun belangeloze en vaak jarenlange inzet voor het samenwerkingsverband. Heel jammer dat als gevolg van COVID-19 een echt afscheid niet mogelijk bleek. We hopen als RvT daar later in 2021 alsnog op de een of andere manier vorm aan te kunnen geven.

In de decembervergadering werd (andermaal online) stilgestaan bij actuele governance-vraagstukken en werd teruggekeken op het functioneren van de RvT in het verslagjaar. Kritisch durven zijn ook op je eigen rol en uitvoering is een groot goed, zeker voor een toezichthouder. Alomvattend kunnen we stellen als RvT er trots op te zijn, dat we op diverse wijzen onze bijdrage aan het samenwerkingsverband hebben kunnen leveren.

Namens de Raad van Toezicht,
Joseph Vos,
Voorzitter.

Inleiding

Was 2019 vooral het jaar van de stikstofproblematiek; 2020 zal de geschiedenisboeken ingaan als het jaar van de COVID-19 pandemie. Uiteraard was er inhoudelijk van alles te doen op onze domeinen, maar de dreiging van het virus en de maatregelen die genomen werden, hadden (en hebben) een grote impact. Zowel op het werk, als op de manier van werken. Veel zaken konden geen doorgang vinden, zoals de diverse publieksactiviteiten en veel vrijwilligerswerk. Ondanks het feit dat online werken ook voordelen met zich meebrengt, kijken veel mensen uit naar het moment waarop we elkaar weer gewoon kunnen ontmoeten. Vergaderen heeft ook zijn leuke kanten.

Ik ben er dan ook bijzonder trots op dat de medewerkers van de werkorganisatie LandschappenNL, ondanks de beroerde arbeidssituatie, zich staande hebben weten te houden. En dat we er met elkaar in geslaagd zijn om de boel draaiende te houden. Ten bate van 'onze' provinciale organisaties, ten bate van natuur en landschap.

Tegelijkertijd: de kievit had er lak aan en legde ook in 2020 gewoon weer haar eerste ei. Als metafoor voor het feit dat natuurbeheer en landschapsbeheer dóór moeten. Gezien de grote hoeveelheden recreanten die ontspanning zochten in natuur en landschap, is 'groen' en het beheer ervan meer dan ooit maatschappelijk van eminent belang.

Inhoudelijk was er in 2020 genoeg te doen. De landbouwtransitie wil nog niet echt vlotten en de stikstofcrisis ligt nog steeds helaas niet achter ons. Wel is er een nationaal Programma Stikstof gelanceerd door de overheid, het Programma Natuur en de Bossenstrategie. Voor ons het glas halfvol: de instelling van dergelijke programma's is principieel een bewijs van geconstateerde urgentie. Kansen te over de komende jaren, voor

stysteemherstel, voor het robuuster maken van de natuur, voor het vergroten van het publieke en politieke draagvlak van landschapsambities. Het is mede aan ons om daar het maximale uit te halen, voor een robuustere natuur, een mooi en gezond landschap, met een betrokken bevolking en met hulp van vele vrijwilligers.

De inbreng van LandschappenNL in deze maatschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van meedenken, belangenbehartiging, beleidsbeïnvloeding en zichtbaar zijn, concentreerde zich in 2020 op: biodiversiteit, landschapselementen, terreinbeheer, burgerbetrokkenheid en op (groen) erfgoed. Allerlei daarbij horende dossiers kregen onze aandacht, zoals het natuurherstel, de landbouwtransitie, de weidevogels, het toezicht, de groene BOA's, de bossenstrategie, monitoring, e-learning en het Groene Strand.

Tenslotte: een samenwerkingsverband willen zijn vereist nieuwsgierigheid naar elkaar, de wil om te delen, de bereidheid te gunnen en onderling vertrouwen. Dat alles vraagt, niet in de laatste plaats aan de werkorganisatie, om goed luisteren, goed vertalen, permanent scherp zijn en adequaat schakelen. Het voorliggende jaarverslag laat daar wat van zien.

Landschap

In 2020 was er maatschappelijk gezien veel aandacht voor het landschap. Op landelijk niveau zagen we dat terug in de Nationale Omgevingsvisie en in het pleidooi van het Planbureau voor de Leefomgeving voor een landschapsinclusieve aanpak. Daarnaast is de ontwikkeling van de Monitor Landschap serieus opgepakt door het Rijk. Ook zijn de eerste aanzetten voor een Aanvalsplan Landschapselementen uitgewerkt. In al deze trajecten speelde LandschappenNL een rol: vaak als beïnvloeder/belangbehartiger en ook als mede-uitvoerder. Onze inzet was en is erop gericht de kwaliteit van het landschap te bewaken en veilig te stellen. Wij pleiten voor landschap als ambitie, niet als uitkomst. Dit doen we met onze provinciale organisaties en in samenwerking met externe partners. In 2020 is gewerkt aan de volgende onderwerpen:

Omgevingswet

De Omgevingswet, waarin 26 bestaande wetten worden opgenomen, moet in 2021 in werking gaan. LandschappenNL heeft in 2020 krachtig gelobbyd voor de belangen van en het beschermingsregime voor natuur en landschap in het nieuwe omgevingsstelsel.

Hierbij hebben we gewezen op de noodzaak van eenduidige regie. Heldere randvoorwaarden zijn nodig om dat wat waardevol en kwetsbaar is, te beschermen. Zo ontstaat decentraal een gelijk speelveld en hoeft er niet geconcurrereerd te worden (op prijs) ten koste van kwaliteit van de leefomgeving.

We hebben ook de noodzaak van goede handhaving en toezicht benoemd. De gebrekkige handhaving van houtopstanden in het buitengebied is hierbij als voorbeeld gegeven. Een goed inzicht in de geldende regels en beschermingsregimes is essentieel voor handhaving. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zal dat mogelijk moeten maken. Ook het punt van participatie en de vraag om goede voorlichting, juist ook aan burgers, is benadrukt. Tot slot werd er gewezen op de nog altijd achterlopende voorbereiding van gemeenten en het belang van monitoring. Het DSO moet vergunningsaanvragers op simpele wijze inzicht bieden in de verordeningen en beschermende maatregelen die gelden voor de locatie waar zij hun initiatief willen uitvoeren. Zo moeten alle wettelijke beperkingen hierin zichtbaar zijn (zoals opgenomen in de gemeentelijke plannen, maar ook meer centrale verordeningen en wetgeving). Voor LandschappenNL is van belang dat alle groene elementen er goed in opgenomen worden. Uiteraard de zwaar beschermde gebieden zoals Natura2000, maar ook de houtopstanden waarvoor een meldings- en herplantplicht geldt, een kapvergunning of mogelijk nog een andere verplichtende voorwaarde. Deze punten zijn onder andere verwoord in een brief van LandschappenNL, namens de natuur- en milieuorganisaties, aan de vaste Kamercommissie in oktober 2020.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

In het samenwerkingsverband van de Groene11 is LandschappenNL, samen met de Milieufederaties, trekker van de lobby op de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Voor de G11-organisaties heeft LandschappenNL in januari een overleg georganiseerd over de ontwikkelingen van de NOVI. Hierin is onder andere gesproken over de technische briefing van de Tweede Kamer door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), over hun rapport Zorg voor Landschap. Namens de G11 heeft LandschappenNL bij het PBL nog eens het belang van een onafhankelijke Monitor Landschap benadrukt. Ook

is input voorbereid voor het Algemeen Overleg NOVI dat in maart 2020 heeft plaatsgevonden. De directeur van LandschappenNL heeft in een direct gesprek met de minister over de NOVI gesproken. Kernboodschap: Voorkom dat 'landschap' de uitkomst is van andere ruimtelijke ambities; landschap moet een ambitie zijn en een grondslag voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Tijdens de behandelingen van de NOVI in de Tweede Kamer zijn, mede dankzij de input van LandschappenNL, een aantal interessante moties aangenomen. Dit heeft tot gevolg dat beleidsdoelstellingen van natuur en milieu uitgewerkt worden in streefwaarden. Zodat deze als omgevingswaarde leidend kunnen zijn in overwegingen en alle onder de NOVI gerangschikte planfiguren. Ook is er nu in de NOVI meer aandacht voor de bescherming van de identiteit van het landschap en landschappelijke waarden als rust, donkerte en stilte.

EU-landbouwbeleid

De ontwikkelingen rondom het toekomstige Europese landbouwbeleid waren in 2020 volop gaande. De bedoeling is dat dit beleid, dat in 2023 in moet gaan, bestaat uit drie componenten, te weten 1) de hectaretoeslagen die iedere boer die in het bezit is van landbouwgrond krijgt (basispremies), 2) de ecoregeling, waarmee maatschappelijke diensten van boeren worden beloond (bijvoorbeeld gericht op landschapsbeheer of het tegengaan van bodemdaling) en 3) het agrarisch natuur- en landschapsbeheer, waarmee collectieven van boeren in specifieke gebieden een vergoeding kunnen krijgen voor acties en activiteiten t.b.v. de boerenlandvogels. Het idee was dat zowel aan de basispremies en de ecoregeling voorwaarden verbonden zouden worden, ten aanzien van de duurzaamheidsprestaties van boeren. In het najaar van 2020 werd in het Europees Parlement besloten om die duurzaamheidseisen voor een groot deel teniet te doen. LandschappenNL

heeft, samen met het Europese Milieu Bureau (haar Europese koepel), hard gewerkt om daar tegenwicht aan te bieden. Ook werd in 2020 intensief overlegd met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), de provincies en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), over de Nederlandse invulling van die verschillende onderdelen van het beleid. Ondanks de tegenwerking van het Europarlement, kan Nederland nog steeds in belangrijke mate zelf invulling geven aan dat beleid. Dit door het opstellen van haar eigen Nationaal Strategisch Programma. LandschappenNL probeerde in 2020, samen met Natuurmonumenten en Vogelbescherming Nederland, daar waar mogelijk duurzaamheidsdoelstellingen in het nationale GLB te pluggen. Het plan moet in de loop van 2021 vastgesteld worden. Tenslotte is er, mede dankzij de inzet van LandschappenNL, bij de minister op aangedrongen om bescherming van landschapselementen mee te nemen bij uitvoering van het GLB.

Natuurinclusieve landbouw

LandschappenNL zet zich al jaren in voor het ecologisch en landschappelijk herstel van de groene ruimte in ons land. De landbouw in ons land speelt daarbij een centrale rol. Het wordt, mede dankzij onze inzet, steeds breder geaccepteerd dat natuur en landschap onmisbaar zijn voor een duurzame landbouw. LandschappenNL komt dan ook op voor natuur en landschap, ook buiten de natuurgebieden. Voor dat doel is in 2020 ook een landbouwstrategie ontwikkeld. LandschappenNL is van mening dat het landbouw- en voedselsysteem in ons land een transitie naar een natuurinclusieve kringlooplandbouw moet maken. LandschappenNL draagt daar naar vermogen aan bij, waar mogelijk samen met agrarische ondernemers. Dit om op deze manier zorg te dragen voor meer (bodem-) biodiversiteit in een fraai landschap. Onze strategie kent drie pijlers:

1. We werken samen met boeren en andere partijen aan het vergroten van de biodiversiteit en een mooier landschap in het landelijk gebied in ons land.
2. We stimuleren ook op onze eigen terreinen de omslag naar natuurinclusieve landbouw.
3. We stimuleren de consumptie van natuurinclusief geproduceerd voedsel, met name in korte ketens tussen producent en consument.

LandschappenNL gaat in 2021 aan de slag met de nadere uitwerking van deze strategie, onder andere door dit als onderlegger te gebruiken bij overleg met landelijk (agrarische) stakeholders.

Monitor Landschap

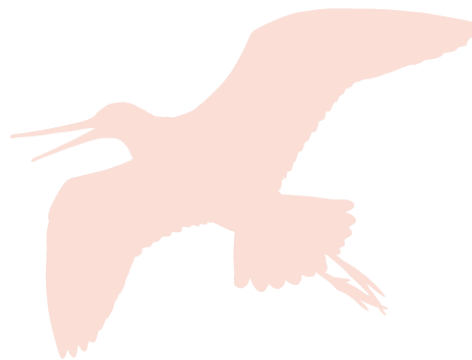
In 2019 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK), middels de koppeling met de NOVI en het programma Mooi Landschap, opdracht gegeven voor de uitvoering van een Monitor Landschap. De ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en die van LNV, zijn hiervan mede-opdrachtgever. In het consortium voor uitvoering zitten de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (hoofdopdrachtnemer), LandschappenNL, het Kadaster, Wageningen Environmental Research (WEnR) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). De opdracht omvat het verzamelen, analyseren, beheren van de data en het ontsluiten via het Compendium voor de Leefomgeving. LandschappenNL is mede vanuit haar rol als coördinator van het Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap (MAC) hierbij betrokken. In 2020 zijn de zes indicatoren voor de Monitor Landschap nader uitgewerkt en de databestanden beschikbaar gekomen. Ook is de eerste versie van een viewer ontwikkeld. De lancering van de Monitor Landschap zal in de loop van 2021 plaatsvinden.

Aanvalsplan Landschapselementen

Conform de afspraken in het Klimaatakkoord, werken het Rijk en provincies aan een gezamenlijke Bossenstrategie. Hierover heeft minister Schouten in februari de Tweede Kamer geïnformeerd. Een onderdeel van deze Bossenstrategie is de inzet op een toename van het aantal houtige landschapselementen en het organiseren van een 'Aanvalsplan versterking landschappelijke identiteit'. LandschappenNL is met de Milieufederaties trekker voor de uitwerking van dit Aanvalsplan. Dit initiatief is opgepakt vanuit de coalitie van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, op verzoek van het ministerie van LNV en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Een belangrijke basis voor het plan is de ambitie om 10%-groenblauwe dooradering te realiseren in het landelijk gebied. Het plan stelt een gebiedsspecifieke uitwerking voor. Cruciaal daarbij is voldoende financiële ondersteuning voor zowel aanleg, als beheer. In het voorstel is daarvoor de oprichting van een landschapsfonds voorzien. Hiermee worden verschillende bronnen, zowel publiek als privaat, benut. Dit kan duurzame financiering garanderen. Hoewel overzicht en regie nodig zijn, zal het plan geen landelijke blauwdruk zijn, maar vooral ook veel ruimte bieden voor maatwerk in de regio. Wel is inbedding in het omgevingsbeleid een noodzakelijke voorwaarde. Een eerste raamwerk van het plan is uitgewerkt in samenwerking met BoerenNatuur, Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO) en Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) met inbreng van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), het College van Rijksadviseurs en het programma Mooi Landschap van het ministerie van BZK. Tijdens de laatste debatten in de Tweede Kamer is er ook aandacht gevraagd voor het belang van dit plan, de verbinding met de NOVI met ander beleid en het belang van landschapselementen.

Boerenlandvogels en database Boerenlandvogelmonitor

LandschappenNL heeft ook in 2020 veel aandacht besteed aan de boerenlandvogels in ons land. Ondanks de pogingen van veel betrokken partijen, waaronder 'onze' provinciale organisaties, om de dalende trends te keren, blijven de boerenlandvogels in ons land nog steeds in aantallen en soorten afnemen. De provinciale organisaties hebben er in 2020 (mede ondersteund vanuit LandschappenNL) weer hard aan gewerkt om op 'hun' terreinen het tij te keren. In veel gevallen werd daarbij nauw samengewerkt met Collectieven van agrarische ondernemers, die aan de lat staan voor het uitvoeren van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. LandschappenNL benadrukte in haar landelijke lobby dat er op dit gebied niet alleen wat moet gebeuren in de weidevogelkerngebieden, maar er ook gewerkt moet worden aan het extensiveren van de gehele landbouw in ons land. Dit met als doel de leefomstandigheden van de boerenlandvogels in het algemeen te verbeteren. Ook dachten we mee met een Kamermotie ten bate van de boerenlandvogels en hadden we inbreng in het Aanvalsplan Grutto van Pieter Winsemius.

LandschappenNL onderhoudt al een aantal jaren de Boerenlandvogelmonitor en heeft daar in 2020 ook veel tijd en energie in geïnvesteerd, samen met vertegenwoordigers van de provinciale organisaties. In 2020 hebben ongeveer 51.500 unieke bezoekers de website bezocht. De website speelt een belangrijke rol bij het monitoren en inventariseren van de stand van zaken in de meeste provincies van ons land.

Publicatie Boerenlandvogelbalans

De discussie rondom de al decennialang aanhoudende afname van de aantallen weidevogels in ons land, heeft zich in de afgelopen jaren verbreed. De hele biodiversiteit op het boerenland staat onder druk. De discussie daarover wordt daarom breder getrokken dan alleen weidevogels. Het brede maatschappelijke en politieke debat wordt ook gevoed door andere problemen die momenteel spelen in het landelijk gebied, zoals verzuring, vermesting, verdroging en versnippering. Deze brede discussie leidt tot veranderingen in beleid en beheer om natuurbescherming effectiever te maken en zo goed mogelijk in te passen in de agrarische bedrijfsvoering. Vogeltellingen en ecologisch onderzoek zijn van cruciaal belang om sturing te geven aan deze ontwikkelingen. Daarom heeft LandschappenNL in 2020, samen met SOVON en de Bond van Friese VogelWachten (BFVW), gewerkt aan het opstellen van de Boerenlandvogelbalans 2020. Deze is in november verschenen.

De basisinformatie voor de ontwikkelingen op het gebied van weidevogels werd al in 2010 en 2013 samengevat in een Weidevogelbalans. Deze balansen bevatten de recente gegevens over de weidevogelstand in ons land en een overzicht van beheer, bescherming en onderzoek. Vanwege de focus naar meer en andere vogels in het boerenland, is de balans nu omgedoopt tot Boerenlandvogelbalans. Hierin wordt naast de ontwikkelingen rond de

weidevogels, ook ingegaan op de vogels van akkers en kleinschalig cultuurlandschap. Doel van de balans is om de aandacht te vestigen op de urgentie van de problematiek én om het debat te voeden met feiten en cijfers over de stand van zaken van de vogels van onze agrarische gebieden. De balans heeft eind 2020 veel aandacht gekregen van de pers en in het politieke debat over de boerenlandvogels.

Bomen voor Koeien

Sinds 2018 is LandschappenNL samen met Stichting wAarde en Vroege Vogels partner van de hernieuwde campagne 'Bomen voor Koeien'. In het kader daarvan zijn en worden door verschillende Landschapsbeheerorganisaties in de vier landsdelen Noord, Oost, West en Zuid, ruim 13.000 boompjes geplant. Bijna 12.000 boompjes staan inmiddels in de grond. De boompjes komen op plaatsen te staan waar de aanplant schaduw en luwte voor vee oplevert. En op een wijze die past bij de landschappelijke situatie. Bij dat laatste wordt bijvoorbeeld rekening gehouden in de soortenkeuze en het weidevogelbeheer. De aanplant wordt gefinancierd door verkoop van certificaten. Stichting wAarde, initiatiefnemer van de campagne, voert deze verkoop uit. De afspraken met stichting wAarde lopen tot en met het plantseizoen 2020-2021. Voor de periode vanaf seizoen 2021-2022 zal er geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst komen. Provinciale Landschapsbeheerorganisaties zullen, ieder voor zich, van jaar tot jaar bekijken of (en in hoeverre) ze meedoen aan de selectie van de plantlocaties en de aanplant van boompjes. De wijze waarop de aanplant plaatsvindt, blijft ongewijzigd. LandschappenNL faciliteert en informeert de provinciale organisaties. Stichting wAarde zorgt voor de kwaliteitsborging en de uitbetaling.

Evaluatie Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

In 2016 is een nieuw subsidiestelsel doorgevoerd voor het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb). Centraal in dit stelsel staat een gebiedsgerichte aanpak met veertig gecertificeerde agrarische collectieven die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het beheer. Vier jaar na de invoering ligt de vraag hoe dit stelsel heeft uitgepakt in de praktijk: worden de verwachtingen op het gebied van het verbeteren van de ecologische effectiviteit, vermindering van de uitvoeringskosten en organisatorische vernieuwing waargemaakt? Wageningen UR heeft dit in 2020 geëvalueerd. LandschappenNL heeft hierbij zitting genomen in de begeleidingscommissie. Deze beleidsevaluatie had het doel de tussenresultaten van de stelselvernieuwing in beeld te brengen en lessen te trekken uit de slaag- en faalfactoren in de uitvoering. Dit mede met het oog op de ontwikkeling van het nieuwe GLB. De evaluatie schetst een beeld van de resultaten van de in 2016 ingevoerde stelselvernieuwing ANLB op ecologisch, procesmatig en organisatorisch vlak. Ook geeft de evaluatie inzicht in de aanknopingspunten voor verbetering gedurende de huidige uitvoeringsperiode. Tenslotte levert de evaluatie input voor het Nationaal Strategisch Plan dat in het kader van het nieuwe GLB opgesteld wordt.

European Environmental Bureau

LandschappenNL was in 2020 ook actief lid van het European Environmental Bureau (EMB), een koepel van 160 organisaties in 35 landen met een achterban van meer dan 30 miljoen burgers. Het EMB speelt een belangrijke rol in de Europese besluitvorming rond landbouw- en milieubeleid.

LandschappenNL is lid van de werkgroep Landbouw van het EMB en woont twee keer per jaar de vergadering van deze werkgroep bij. Daarnaast is er jaarlijks een algemene ledenvergadering, waarin de beleidsstrategie van de organisatie besproken wordt. De jaarvergadering van 2020 werd vanwege COVID-19 virtueel gehouden. Inhoudelijk pleitte het EMB in deze vergadering voor een switch van hectaretoeslagen in de landbouw naar een beloning voor maatschappelijke diensten (ecosysteemdiensten). LandschappenNL bracht samen met Natuurmonumenten (aangenomen) amendementen naar voren op het gebied van biodiversiteit, droogte en de Europese Farm to Fork-strategie.

CivilScape

LandschappenNL is aangesloten bij CIVILSCAPE, het netwerk van maatschappelijk organisaties voor landschap in Europa. CIVILSCAPE is gericht op de Europese Landschapsconventie van de Raad van Europa (Straatsburg), die Nederland in 2005 heeft getekend en geratificeerd. LandschappenNL wordt door Fabian Paf (de Groene Motor) in de rol van voorzitter vertegenwoordigd in het bestuur van CIVILSCAPE. Via dit netwerk is er contact met verschillende landschapsobservatoria in Europa en blijven de provinciale landschapsorganisaties op de hoogte van internationale initiatieven en projectvoorstellen. In februari 2020 heeft LandschappenNL deelgenomen aan een uitwisselingsbijeenkomst hierover in Bonn (Dld). Ook zijn we onderdeel van de bijbehorende werkgroep. Het jaar met beperkingen als gevolg van de pandemie heeft een grote invloed gehad op dit

internationale gremium, die als een van haar kerntaken ontmoeting, kennisdeling en samenwerking heeft. Toch heeft CIVILSCAPE zich weten te profileren tot een medium die op semiprofessionele wijze digitale bijeenkomsten, discussies en fora heeft weten te organiseren. Frans Timmermans is ondersteuning geboden met betrekking tot de Green Deal. Ook zijn we actief in de INGO-Conference; een orgaan dat zich inzet voor het belang van non-overheid organisaties (NGO's). Voor 2021 staat hopelijk de General Assembly weer in het teken van een face-to-face ontmoeting; deze editie zal plaatsvinden Nederland.

Kennisuitwisseling

Netwerk Historisch Cultuurlandschap

LandschappenNL heeft op uitnodiging van het Netwerk Historisch Cultuurlandschap tijdens de zogenaamde Wintermiddag in februari een presentatie gegeven over monitoring en symptomen in het landschap. De bijeenkomst had als thema 'Landschapspijn'. In de presentatie van LandschappenNL is ingegaan op het begrip kwaliteit van landschap en de waargenomen verandering. Daarbij is met name verwezen naar het landschapsobservatorium, eigen waarnemingen via het Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap en de observaties t.a.v. het landschapsbeleid.

Nationale dialoog bouwcultuur

LandschappenNL heeft, mede als vervolg op het gesprek met de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, deelgenomen aan de Nationale Dialoog Bouwcultuur. De dialoog kwam voort uit het verdrag van Davos, dat oproept om de bouwopgave met kwaliteit uit te voeren. Rijksbouwmeester Floris Alkemade deed een oproep tot de oprichting van een Rijksbureau voor omgevingskwaliteit. LandschappenNL heeft steun gegeven aan het advies

van de Raad van Cultuur en de Rijksbouwmeester voor implementatie van het verdrag van Davos. Daarbij hebben we ook gepleit voor verbinding met het Deltaplan Herstel Biodiversiteit. Met de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit is gesproken over het thema ‘verdozing’.

Webinar Studium Generale; Cultuurlandschap in het post-corona tijdperk

Op uitnodiging van de RCE verzorgde LandschappenNL in 2020 een presentatie in de reeks ‘Webinar Studium Generale’ van de RCE. In dit seminar stond het cultuurlandschap in het post-corona tijdperk centraal. LandschappenNL heeft daar belicht welke impact COVID-19 heeft op natuurgebieden, op het landschap, op bezoekers en niet in de laatste plaats: op vrijwilligers, natuurbeheerders en toezichthouders. Ook hebben we benadrukt dat in deze tijden meer dan ooit het belang van landschap en groen erfgoed voor ons welzijn duidelijk geworden is.

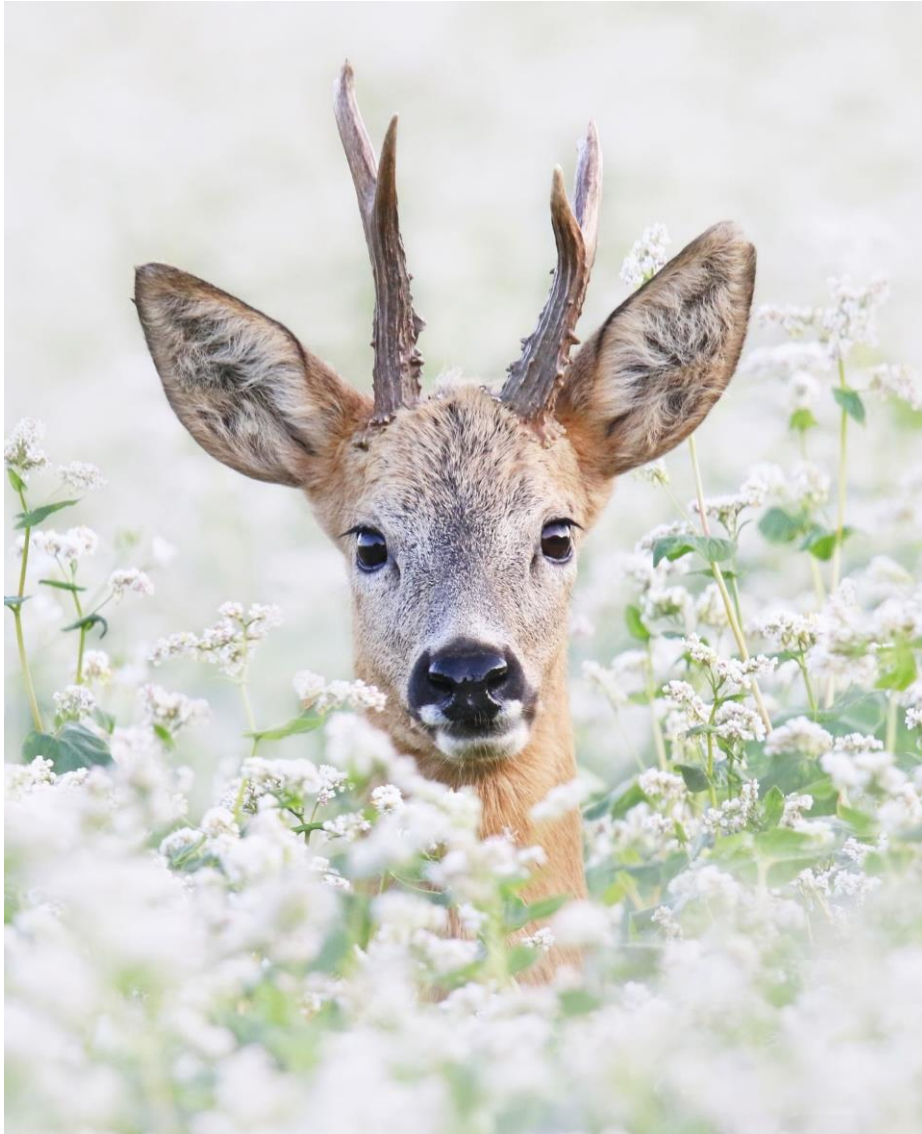
Werkgroep wilde (autochtone) bomen en struiken

In 2020 is intern (samenwerkingsverband LandschappenNL) de werkgroep ‘Wilde (autochtone) bomen en struiken’ opgezet. Hierin participeren vertegenwoordigers van meerdere provinciale landschapsorganisaties. De aandacht voor dit onderwerp vanuit LandschappenNL heeft mede geleid tot een aangenomen motie door de Tweede Kamer. Hierin staat de oproep nader te onderzoeken hoe de nog aanwezige bronlocaties beschermd kunnen worden en het gebruik van autochtoon plantmateriaal optimaal toegepast kan worden. Als gevolg van de motie hebben LNV en IPO een landelijk werkgroep Genenbronnen en Plantmateriaal Bomen ingesteld en daarbij de directeur van LandschappenNL verzocht die te willen voorzitten. De LNL-werkgroep is mede bedoeld als ondersteuning van deze landelijke werkgroep.

Masterclasses lobby

Een aantal keer per jaar is er ook kennisuitwisseling op het vlak van de Public Affairs. LandschappenNL levert hier een bijdrage aan door kennis en ervaring te delen met mensen die lobby niet als hoofdtaak hebben, maar waarvoor het wel van belang is. ‘In korte tijd een groot bereik’ is dan ook het credo van deze kennisuitwisselingsmomenten, die zowel fysiek als digitaal hebben plaatsgevonden.

Natuur

LandschappenNL maakt zich sterk voor robuuste, gevarieerde natuur in Nederland. Biodiversiteit is essentieel voor een gezonde leefomgeving. Veel van onze inspanningen zijn daarom gericht op het realiseren en borgen van een hoge biodiversiteit in de terreinen van de landschapsorganisaties. Maar meer dan ooit: juist ook daarbuiten. Zonder vitaal en een biodivers landelijk gebied, wordt het zwaar om de biodiversiteit en natuurkwaliteit in de natuurgebieden te waarborgen. Onze belangenbehartiging op het domein 'natuur' is gericht op het faciliteren van herstel en aanleg van natuurgebieden en op het realiseren van de benodigde beschermingsregimes en beheermiddelen. Binnen het domein natuur werkten we in 2020 aan de volgende onderwerpen:

Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)

LandschappenNL neemt via BIJ12, de uitvoeringsorganisatie voor de 12 provincies, deel aan meerdere ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Deze hebben als doel het SNL-stelsel met haar verschillende onderdelen te onderhouden en werkprocessen te verbeteren. In het verslagjaar ging het onder meer om de evaluatie van de standaardkostprijzen, het traject optimalisatie ketenefficiency en verbetering van de monitoring.

Evaluatie SKP

Met de standaardkostprijzen (SKP) van het SNL wordt beoogd de werkelijke, voor heel Nederland gemiddelde kosten van adequaat natuur- en landschapsbeheer, in beeld te brengen. Op basis daarvan wordt het natuurbeheer in de provincies uniform bekostigd. De standaardkostprijzen

worden jaarlijks gecorrigeerd voor loon- en prijsstijgingen en eenmaal in de vijf jaar grondig geëvalueerd. Het bureau Sira-Consulting kreeg in dit verslagjaar opdracht van BIJ12 voor het opzetten van het ‘Onderzoeksprogramma evaluatie SKP’. Workshops om de input van beheerders, provincies en deskundigen voor de evaluatie van de standaardkostprijzen te verzamelen, konden door de coronamaatregelen niet doorgaan. Daarom heeft de projectgroep Evaluatie SKP waaraan LandschappenNL deelneemt, besloten om via een enquête de eerste noodzakelijke input bij alle belanghebbenden op te halen. Dit resulteerde in een groslijst van aandachtspunten voor het evaluatieonderzoek. Daarnaast zijn interviews afgenomen met stakeholders. Ook LandschappenNL is bevraagd over de elementen van het onderzoeksprogramma. Hieruit zijn prioritaire maatregelen en beheertypen gekomen die in 2021 verder zullen worden onderzocht op inhoudelijke onderbouwing en actuele kostenopbouw. Dit door onder andere WEnR, met inbreng van terreinbeheerders en provincies.

Monitoring

Sinds 2019 loopt er vanuit BIJ12 een project ‘Verbetering Natuurmonitoring’. Met de bestaande monitoring kunnen niet alle relevante meetvragen vanuit beleid en beheer op verschillende schaalniveaus worden beantwoord. Ook verloopt de uitvoering niet altijd soepel en is de opslag van en toegang tot data nog niet op orde. Aan de andere kant is de behoefte aan gegevens nog nooit zo groot geweest, zoals voor het stikstofdossier, Natura2000 en biodiversiteitsdoelen. Hierbij is feitelijke informatie essentieel. Een belangrijk deel van de monitoring in natuurgebieden (SNL-monitoring) is in opdracht en uitvoer van terreineigenaren, zoals de provinciale Landschappen. LandschappenNL heeft daarom in het verslagjaar deelgenomen aan een projectgroep van BIJ12 (met deelnemers uit de provincies, BIJ12 en de

terreinbeheerders), die werkt aan een robuustere monitoringsystematiek. Vanuit de samenwerkende terreinbeheerders werd input aan BIJ12 geleverd om de biotische en abiotische monitoring beter aan te laten sluiten bij wat het beheer nodig heeft. Bij de provinciale Landschappen hebben we vragen uitgezet over de gewenste verbeteringen van de monitoring in het kader van SNL. Een lijst met verbeterpunten binnen het project is eind 2020 opgeleverd. Implementatie van de aangepaste werkwijze vindt plaats in 2022. Vanuit de gezamenlijke terreinbeherende organisaties is daarbij aangedrongen op een goede aansluiting op de beoogde monitoring in het kader van het Programma Natuur van het Rijk en provincies.

Handhaving en toezicht

Het knelt al jaren met het toezicht in de natuurgebieden. Oorzaken zijn de groeiende aantallen bezoekers en de overtredingen die daarmee gepaard gaan, recreantenstromen die elkaar vaker in de weg zitten, toenemend verbaal en fysiek geweld, meer illegale activiteiten zoals stroperij en wietteelt en de steeds beperktere capaciteit en inzet vanuit de politie. Reden dat werkgevers van Groene BOA’s regelmatig gezamenlijk optrekken en in overleg treden met het Rijk en provincies over de noodzakelijke versterking van toezicht en handhaving. In dit verslagjaar gebeurde dat enkele malen met deelname van of namens LandschappenNL. De aanpak van de problematiek blijft volgens de groene organisaties een ondergeschoven kindje en de middelen en capaciteit blijven beperkt. Ook in een eerder opgesteld plan van Aanpak van het ministerie van Justitie en veiligheid (JenV) ontbreekt nog een echte oplossing voor de capaciteitskwestie. De sterk toegenomen bezoekersstromen in natuurgebieden als gevolg van coronamaatregelen brachten de handavings- en toezichtkwestie dit jaar nadrukkelijk voor het voetlicht. Mede namens LandschappenNL is een brief

aan VVD en CDA gestuurd, over de hoge druk op de groene boa's, vooral als gevolg van COVID-19.

Naar aanleiding van een rapport van de Werkgroep Toezicht van het IPO over de problematiek, is tussen terreinbeherende organisaties en de samenwerkende provincies afgesproken te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het toezicht en het beschermen van natuurwaarden te verbeteren. Ook wordt er gekeken hoe de SVNL-toezichtsbijdrage van provincies daarbij het beste kan worden ingezet.

Natura 2000, PAS & stikstof

Aanpak stikstofcrisis

Op 24 april 2020 presenteerde het kabinet een pakket maatregelen om de stikstofoverlast terug te dringen en de natuur in ons land te herstellen. In de komende 10 jaar investeert het kabinet 3 miljard euro in het versterken van die natuur. Hiermee laat het kabinet zien dat zij het belang van natuurherstel in ons land serieus neemt. En dat is hard nodig. Insectensterfte, de teruggang in soorten en aantasting van het landschap brengen de natuur in Nederland ieder jaar verder in de verdrukking. LandschappenNL is verheugd met deze noodzakelijke investering. Hiermee kiest het kabinet voor een historische trendbreuk.

LandschappenNL betwijfelt echter wel of met dit maatregelenpakket ook de stikstof-belasting van natuurgebieden voldoende gereduceerd wordt. Om de balans in die gebieden te herstellen, moeten de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten en habitats die daar aan de orde zijn, gehaald worden. Daarvoor is een steviger reductie van de stikstofuitstoot in ons land gewenst dan die waarop het kabinet ingezet

heeft. De bron-maatregelen die het kabinet aangekondigd heeft (uitkoop veehouderijbedrijven, extra inzet op weidegang, omschakelfonds voor natuurinclusieve landbouw), betekenen wel een flinke stap in de goede richting. Landbouw, industrie, bouwsector en luchtvaart zullen de komende jaren nog aanzienlijk meer stikstofuitstoot moeten reduceren dan nu. Op die manier geven zij de natuur in Nederland echt de ruimte die zij nodig heeft.

Op de achtergrond heeft LandschappenNL ook ingesproken bij de commissie Remkes en rond de totstandkoming van het onderhandelingsresultaat van de coalitie.

Natuurherstel

Nadat de minister van LNV in april 2020 een bedrag van 125 miljoen euro beschikbaar stelde voor de 1e tranche van het voorgenomen ‘natuurherstel’ in ons land, is het ministerie gestart om dat geld daadwerkelijk uit te geven en op een goede manier te verdelen over de betrokken grondeigenaren. LandschappenNL was (en is) daar integraal bij betrokken. Enerzijds was de vraag welke grondeigenaren in aanmerking zouden kunnen komen voor subsidie (en hoeveel). Anderzijds hoe die regeling Brusselproof gemaakt zou moeten worden. Het laatste bleek makkelijker dan het eerste. Na de Brusselse goedkeuring van de regeling, heeft het ministerie van LNV uiteindelijk besloten om te gaan werken met trekkingsrechten op basis van het areaal stikstofgevoelige habitats waarover grondeigenaren beschikken in Natura2000-gebieden. Dat betekent dat de provinciale landschapsorganisaties van het samenwerkingsverband trekkingsrecht hebben op ongeveer 20 miljoen euro van het beschikbare subsidiebedrag. Op 1 februari 2021 heeft de publicatie van de regeling plaatsgevonden. De aanvragen zullen worden beoordeeld door een beoordelingscommissie, waarin o.a. vertegenwoordigers vanuit het onderzoek deel uit zullen gaan maken. De eerste projecten voor natuurherstel zullen hopelijk in het voorjaar van 2021 van start gaan.

Natuurcompensatie

Het Ministerie van LNV heeft in 2020 ook het initiatief genomen voor het regelen van natuurcompensatie bij het uitvoeren van nieuwe infrastructurele werken. Daarvoor wordt er een ‘Natuurbank’ opgericht, waarbij per wet bepaald wordt welke gronden er in ons land in aanmerking komen voor natuurcompensatie en onder welke voorwaarden. Natuurcompensatie kan op verschillende manieren plaatsvinden, zoals areaaluitbreiding en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur. LandschappenNL zet daarbij in

op areaaluitbreiding, met name buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dat betekent dat er extra habitat gecreëerd moet worden.

Natuurcompensatiemaatregelen moeten zich richten op de habitattypen en (leefgebieden van) soorten die (mogelijk) worden aangetast door een (van tevoren niet bekend) project. Ook moet de compensatienatuur tijdig gereed zijn. Natuurcompensatie kan in principe overal in Nederland plaatsvinden waar de ecologische omstandigheden het toelaten. Dit kan binnen Natura2000-gebieden, in het Natuurnetwerk Nederland of daarbuiten. LandschappenNL heeft ingezet op compensatie buiten de NNN. Bij compensatie buiten bestaande Natura2000-gebieden zou al eerder naar mogelijke locaties gekeken kunnen worden. Bijvoorbeeld waar mogelijke verbindingen tussen Natura2000-gebieden tot stand kunnen worden gebracht.

Agenda Natuurinclusief

Het Programma Natuur draagt eraan bij dat de Nederlandse natuur in de toekomst in een blijvend goede staat verkeert. Daarvoor is ook aandacht nodig voor het versterken van natuur buiten natuurgebieden, zoals in steden, op het platteland en in de grote wateren. Daarom werkten het Rijk en provincies in 2020 ook aan een visie met koers naar een natuurinclusieve samenleving. Dat moet in de loop van 2021 een Agenda Natuurinclusief opleveren. LandschappenNL maakt in 2020 en 2021 deel uit van de werkgroep die de Agenda uitwerkt. Deze pijler onder het Programma Natuur kent een veel grotere verscheidenheid aan stakeholders dan het Uitvoeringsprogramma zelf. Daarom laat de werkgroep zich procesmatig ondersteunen door het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), bekend met dit soort multi-stakeholder processen. De werkgroep werkte eind 2020 aan een eerste

aanzet voor de agenda t.b.v. de formatie en het Regeerakkoord (tussenproduct).

Gezien het grote belang van deze agenda is er ook regelmatig contact over met de betrokken Kamerleden, om dit onderwerp hoog op de politieke agenda en daarmee in het vizier van de minister te houden.

Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming wordt ingepast in de Omgevingswet via het aanvullingsspoor Natuur. Vanuit het ministerie van LNV is aangegeven dat dit beleidsneutraal gebeurt. Het opnemen in de Omgevingswet is bedoeld om te voorkomen dat 'natuur' pas in een laatste stadium als hindermacht om de hoek komt kijken. Naast het borgen van het beschermingsregime, is ook tijdig inzicht in de status van 'natuur' van groot belang. Daarvoor wordt een Digitaal Stelsel Omgevingswet ontworpen. LandschappenNL heeft daarbij aandacht gevraagd voor de houtopstanden in het buitengebied, waarvoor een goede registratie cruciaal is om deze goed te kunnen beschermen.

Gedragscodes

Provinciale Landschappen maken gebruik van binnen de VBNE opgestelde gedragscodes volgens de Wet natuurbescherming. De maatregelen in de gedragscodes voorkomen of beperken de schade aan beschermde dieren en planten bij het uitvoeren van activiteiten in bos en natuur. Het is dan niet nodig om iedere keer een ontheffing aan te vragen voor werkzaamheden. LandschappenNL heeft zitting in de werkgroep die zich bezighoudt met het opstellen en actualiseren van de gedragscodes bosbeheer en natuurbeheer. Na een lang traject met de verantwoordelijke dienst RVO, heeft de VBNE de Gedragscode 'Soortenbescherming Bosbeheer' eind november 2020 ter goedkeuring aangeboden aan de minister van LNV. De gedragscode geeft

helderheid over de zorgvuldige omgang met beschermde soorten en legt de verantwoordelijkheid bij de uitvoering van bosbeheer in de terreinen. Bij het opstellen van het document ontstond discussie over de geldigheidsduur van de gedragscode (in verband met de ontwikkeling van een zogenoemd Reikwijdtedocument van RVO), de omzetting van de wet Natuurbescherming naar de Omgevingswet en de wens van RVO dat alle opgestelde gedragscodes een uniforme werkwijze moeten bevatten. De sector is van mening dat het document de gebruikelijke vijf jaar geldig dient te zijn op grond van het geldende overgangsrecht en de zorgvuldigheid bij het opstellen.

De Gedragscode Natuurbeheer loopt eind 2021 af. Voor de zomer is de VBNE-werkgroep, inclusief LandschappenNL, al begonnen met de wettelijk verplichte evaluatie en gestart met de actualisatie.

Nationale Databank Flora en Fauna

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is van groot belang voor de onderbouwing van natuurbeleid en -beheer en voor de uitvoering van wettelijke taken vanuit de wet Natuurbescherming en de Omgevingswet in wording. Nog steeds lag er geen solide (financiële) basis onder de toekomst van de NDFF. SoortenNL, Natuurmonumenten en LandschappenNL hebben daarom het ministerie van LNV en het IPO opnieuw opgeroepen om die toekomst veilig te stellen. Later in het jaar kwam het goede bericht dat de gezamenlijke provincies en het ministerie hebben ingestemd met het transitieplan voor de NDFF, de intentie hebben uitgesproken om te investeren in het duurzaam borgen van de beheerorganisatie en de vernieuwing van de techniek van dit natuurinformatiesysteem. De databank zal worden omgebouwd naar een open datavoorziening. Dat is een prachtig resultaat, waarmee het voortbestaan van de NDFF geborgd is.

Bossenstrategie

Een belangrijk beleidsthema dat onze aandacht vroeg in 2020, was de totstandkoming van de Nationale Bossenstrategie van het Rijk en provincies. Begin februari stuurde minister Schouten van LNV de hoofdlijnen voor deze Bossenstrategie naar de Tweede Kamer. Hierin werden ambities op vier thema's voorgesteld, dit zijn: 10% meer bos, vitaler bos, meer bomen (landschapselementen) buiten het bos en aandacht voor gebruik van het bos.

LandschappenNL maakte deel uit van de VBNE-taskforce 'Bossenstrategie', die als doel had om in gezamenlijkheid vanuit de sector met voorstellen te komen voor de inhoud van de Bossenstrategie. De taskforce leverde in maart een advies op met eigen speerpunten en het in onze ogen benodigde instrumentarium. Dit was gericht aan de minister, de Tweede Kamer en de projectleiding van de Bossenstrategie. Separaat heeft LandschappenNL

aandacht gevraagd voor wilde bomen en struiken (autochtoon plantmateriaal) in de Bossenstrategie. Verder namen we als samenwerkingsverband deel aan de werkgroep die zich richt op de ambitie om meer houtige landschapselementen te realiseren buiten de bossen, via het Aanvalsplan Landschapselementen. Ter voorbereiding op de uitwerking van de Bossenstrategie waren we als samenwerkingsverband ook betrokken bij meerdere kennissessies en bij initiatieven om invulling te geven aan de thema's van de Bossenstrategie.

Naar aanleiding van het in november uitkomen van de definitieve Bossenstrategie met bijbehorende uitvoeringsagenda 'Bos voor de toekomst', hebben Natuurmonumenten en LandschappenNL een brief gestuurd naar de Vaste Kamercommissie LNV van de Tweede Kamer, met hun kanttekeningen over de haalbaarheid en de financiering.

LandschappenNL maakte verder deel uit van de stuurgroep van het project 'Nieuw bos voor klimaat en biodiversiteit', geïnitieerd door LNV. Een belangrijke reden om deze stuurgroep in te stellen, is dat de resultaten toepasbaar moeten zijn in de praktijk. Hierbij speelt de discussie of het überhaupt wenselijk is graslanden in natuurgebieden 'op te offeren' ten bate van bosontwikkeling.

Biodiversiteit & Deltaplan Biodiversiteitsherstel

LandschappenNL behoort tot de gangmakers van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Voor het succesvol ombuigen van biodiversiteitsverlies naar herstel, zijn vele en andere partijen nodig. De succesfactoren daarbij zijn verdienmodellen, coherente wet- & regelgeving, draagvlak & gedeelde waarden, kennis & innovatie en gebiedsaanpak.

In 2020 hebben we, als lid van het bestuur van de stichting Deltaplan, veel energie gestoken in het uitbreiden van de ‘beweging’ met andere partijen, in het vormgeven van een publiekscampagne en in het nauwer betrekken van de provincies. Mooi resultaat was de toekenning door de Postcodeloterij van 1,5 miljoen euro voor het bijzondere project 'Herstel van biodiversiteit in Nederland'.

Los van de activiteiten in het kader van het Deltaplan, heeft LandschappenNL zich ook op andere wijzen ingezet voor herstel van de biodiversiteit. Dit onder meer door inzet op de dossiers ‘Nationale Parken’, ‘Ruimte voor Levende Rivieren’, ‘Natuurlijke Klimaatbuffers’, ‘Natura 2000’, ‘Tijdelijke

natuur’, ‘Programma Natuur’, ‘Natuurherstelmaatregelen’, ‘Natuurbank’ en ‘NDFP’. Zie elders in dit jaarverslag.

Stand van zaken Deltaplan Biodiversiteitsherstel

De Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel, waarvan LandschappenNL integraal deel uitmaakt, was ook in 2020 volop in beweging. In 2019 en 2020 zijn maar liefst 25 nieuwe partners toegetreden. Zij namen op 5 maart 2020, tijdens de Partner- en Supporterdag van het Deltaplan, hun certificaat van partnerschap in ontvangst. Op deze dag reikte het Deltaplan ook de eerste ‘Samen voor Biodiversiteitsprijs’ uit. Deze prijs is mogelijk gemaakt door het Wereld Natuur Fonds (WNF) en waardeert de meest inspirerende voorbeelden van samenwerking tussen boeren, bewoners en andere betrokkenen om in specifieke gebieden de biodiversiteit te herstellen. De ambitie van de stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel is om in 2022, 60% van alle Nederlandse boeren te betrekken bij samenwerkingsprojecten in een gebiedsgerichte aanpak voor biodiversiteitsherstel. Het Deltaplan helpt boeren, bewoners en beheerders om in diverse gebieden samen projecten voor biodiversiteitsherstel op te zetten. Het Deltaplan ondersteunt deze samenwerkingsprojecten en LandschappenNL is daar als mede-initiatiefnemer van het Deltaplan volop bij betrokken.

De Europese biodiversiteitsstrategie

In mei 2020 heeft de Europese Commissie haar langverwachte Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030 gepresenteerd. LandschappenNL, Natuurmonumenten, SoortenNL, Vogelbescherming Nederland, Waddenvereniging, IUCN NL en het WNF hebben daar gezamenlijk op gereageerd en zijn positief gestemd over de voorgestelde plannen. Zij hebben minister Schouten in een brief verzocht deze strategie te ondersteunen en zich actief in te zetten voor de implementatie ervan.

Biodiversiteit ligt aan de basis van ons bestaan. Investeren in herstel ervan biedt oplossingen voor meerdere problemen op het gebied van natuur, klimaat, waterveiligheid, volksgezondheid en draagt bij aan een duurzame economie. De COVID-19 crisis is bovendien direct een gevolg van natuurverlies en toont dan ook de noodzaak om de zorg voor biodiversiteit nú stevig te verankeren.

Nationale Parken

LandschappenNL heeft in 2020 een bescheiden inbreng gehad in het 'Platform van Samenwerkende Partijen voor de Nationale Parken'. Daarin hebben zitting: vertegenwoordigers van de 21 Nationale Parken, de vertegenwoordigers van landelijke terreineigenaren, IVN Natuureducatie, de recreatiesector, marketingadviseurs, ondernemersorganisaties, ANWB en bijzondere leden zoals de Rijksadviseur Landschap (CRa). In het Platform worden de hoofdlijnen van de gezamenlijke aanpak en strategie voor de toekomst van de Nationale Parken besproken. In de zomer van het verslagjaar zijn enkele werkbezoeken georganiseerd voor Kamerleden om aandacht te vragen voor de kansen die de Nationale Parken bieden en de middelen en afspraken die daarvoor nodig zijn.

Afrikaanse Varkenspest

In de zomer van 2019 werd op initiatief van het ministerie van LNV de Taskforce 'Afrikaanse Varkenspest' ingesteld. Dit vanwege het feit dat het virus zich in West-Europa uitbreidt. Doel van de Taskforce was een gezamenlijke 'roadmap' op te stellen met acties die het risico van insleep van Afrikaanse varkenspest moeten verkleinen. In de Taskforce zaten naast ministerie van LNV, de vier provincies waarin wilde zwijnen voorkomen, de belangenorganisatie voor de varkenshouderij (POV) en vertegenwoordigers van de drie grote terreinbeherende organisaties. LandschappenNL had daarin

zitting namens de vier betreffende provinciale Landschappen. In de zomer van 2020 is de roadmap aangeboden aan minister Schouten van het ministerie van LNV.

Programma Aanpak Grote Wateren & Natuurwinstplan

LandschappenNL was in 2020 samen met andere groene organisaties zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken door de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en LNV bij de planvorming rond de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). De PAGW bevat een groot aantal uitvoeringsprojecten om de natuurwaarden in de grote wateren te verhogen, vaak in combinatie met andere functies, zoals waterveiligheid en recreatie. Wij hebben onder meer gewezen op de verschillende kansen voor ecologisch en natuurherstel in de grote wateren. Ook hebben we meegedacht over de prioritering. Dit heeft geresulteerd in een groslijst van 33 zogenaamde '2de tranche-gebieden PAGW' (de eerste tranche omvat onder andere Grevelingen en Eems-Dollard). Het gaat om een groot programma, dat doorloopt tot na 2030 en waarin honderden miljoenen euro's worden weggezet. Voor provinciale landschapsorganisaties met terreinen langs de grote wateren die onderdeel uitmaken van dit programma, zal dit naar verwachting de komende decennia nieuwe mogelijkheden bieden om natuurdoelen te realiseren.

In samenhang met de PAGW is ook een Natuurwinstplan opgesteld door het ministerie van LNV. Desgevraagd heeft LandschappenNL een reactie hierop gegeven. Het Natuurwinstplan stuurt aan op een nieuwe benadering van de Natura 2000-gebieden die samenvallen met grote wateren, om meer ruimte te kunnen geven aan natuurlijke dynamiek. Dit heeft ook invloed op de (locatie van) instandhoudingsdoelen van bepaalde soorten en habitats.

Coalitie Rivieren Natuurlijk

LandschappenNL maakt deel uit van deze coalitie, samen met o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het WNF. In dit kader is in 2020 een pleidooi gehouden voor een hernieuwde verbinding tussen Maas en Waal. Parallel hieraan is een rapport van Wageningen UR verschenen over een natuurlijke toekomst voor Nederland in 2120. LandschappenNL heeft de Wageningse onderzoekers uitgenodigd voor een presentatie op een webinar in november 2020 over het landschap van morgen. De coalitie Rivieren Natuurlijk heeft in 2020 een lijst van prioritaire locaties voor de natuurambities rond de grote rivieren in ons land opgesteld. Bij deze lijst gaat het om projecten die de coalitie bij voorkeur voor wil dragen bij het Rijk en provincies voor uitvoering en financiering. De coalitie ziet graag met voorrang dat de plannen voor de IJssel-Vecht Delta, de Rijnstrangen en de Maas-Waal verbinding uitgevoerd worden. Uitgangspunt daarbij is het rapport Ruimte voor Levende Rivieren dat in 2019 namens de coalitie verschenen is. Het WNF is de trekkende organisatie van deze visie en zij worden momenteel door veel partijen (met name provincies) benaderd om over onze visie door te praten. LandschappenNL en haar lidorganisaties worden ook bij die gesprekken betrokken. LandschappenNL heeft het rapport 'Ruimte voor Levende Rivieren' ook ingebracht in het lopende NOVI-traject.

Droogte

Boswachters constateerden in de zomer van 2020 dat opnieuw veel natuur verloren ging door de extreme droogte. Beken, vennen en venen verdroogden. Bomen stonden toen al in de herfststand en de heide was verdord. LandschappenNL heeft in augustus 2020 in samenwerking met Natuurmonumenten en het WNF een overzicht gemaakt van de droogte-effecten in de natuur en gepleit voor een structurele aanpak van verdroging met natuurlijke oplossingen. Al voor het derde jaar op rij kampte Nederland met extreme droogte in de zomer. Een rondje langs de velden leverde dus een bedroevend beeld op. Er waren niet alleen problemen met de waterstand en de waterkwaliteit, ook veel kenmerkende soorten werden veel minder gezien. Geconstateerd werd dat de natuur op een aantal plekken in ons land op omvallen stond, vooral op de hogere zandgronden. Mede daarom heeft LandschappenNL in het najaar van 2020 een standpunt over droogte en natuur geformuleerd. Dat standpunt is te vinden op onze website. In overleg met de VBNE is vervolgens contact gezocht met de Unie van Waterschappen om ook met hen de droogteproblematiek te bespreken. Dat heeft geresulteerd in bestuurlijk overleg, waarin o.a. over de afkoppelreeks voor grondwater gesproken is. Wanneer houd je het grondwater vast, waar en waarom? Moet je daarbij niet naar een andere verdeling tussen landbouw en natuur streven? De gedachten hierover werden eind 2020 samen met Natuurmonumenten uitgewerkt in een Grondwaterpaper. Het is de bedoeling dat deze paper in het voorjaar van 2021 ingebracht wordt in het politieke en maatschappelijke debat over hoe om te gaan met het grond- en oppervlaktewater in ons land.

(Coalitie) Natuurlijke Klimaatbuffers, Life-IP

LandschappenNL werkte ook in 2020 met collega-organisaties samen in de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers (CNK). We staan voor het slim combineren van de opgaven op het gebied van de klimaatverandering (zoals het tegengaan van overstroming en verzilting, en het vergroten van de zoetwaterretentie), met die van de natuur (meer dynamiek, grotere biodiversiteit). In 2020 hebben we bijgedragen aan de volgende activiteiten:

1. Ambassadeurs werven die de mogelijkheden voor natuurlijke klimaatbuffers kunnen inbrengen tijdens risicodialogen en kansen hiervoor kunnen signaleren;
2. Bijdragen aan de Klimaatbufferdag voor organisaties binnen de CNK;
3. Het selecteren van prioritaire gebieden voor 2021;
4. Resultaten en ervaringen verwerken ten behoeve van kennisdeling en communicatie.
5. De samenwerking versterken, onder andere met: BP-Zoetwater, PAGW, DPRA, Klimaatakkoord, Global Commission on Climate Adaptation (GCA) en gerichte acties in diverse provincies.

LandschappenNL participeerde in 2020, als lid van het CNK, ook in het Europese project Life-IP. In het kader van het Life-IP heeft een verkenning plaatsgevonden voor zogenaamde prioritaire projecten. Er was vanuit Life-IP Deltanatuur een bescheiden budget beschikbaar voor verder projectontwikkeling en eventuele verdere fondsenwerving. Ook verzorgde en verzorgt LandschappenNL namens de CNK de externe communicatie.

Leidingen en kabels

LandschappenNL trekt samen op met Federatie Particulier Grondbezit (FPG), LTO, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in een voortdurende discussie met telecombedrijven, over een vergoeding (zoals bedoeld in artikel 5.7 van

de Telecommunicatiewet) in verband met de aanleg en instandhouding van telecomkabels. De organisaties stuurden gezamenlijk een brief hierover aan de telecomsector, maar die heeft vooralsnog geen bereidheid getoond een marktconform tarief te willen betalen en heeft een finaal aanbod gedaan. Op dit aanbod is niet ingegaan en de verdere onderhandelingen zijn halverwege het jaar gestaakt.

Verder heeft deze coalitie van grondeigenaren de minister van Economische Zaken en Klimaat een brief gestuurd over de impact van de gedoogplicht in de Telecommunicatiewet op particulier grondeigendom. Naar onze mening is er sprake van een omissie in de wet waardoor particuliere grondeigenaren

en terreinbeherende organisaties op grote schaal worden geconfronteerd met telecomaanbieders die - onterecht - mededelen dat deze grondeigenaren lokale telecomkabels moeten gedogen op hun (niet-openbare) particuliere grond.

Pacht

In maart 2019 kwam de pachtbrief van minister Schouten uit. Voorstellen uit het akkoord van Spelderholt voor vernieuwing van het pachtstelsel zijn daarin overgenomen. Eén van de elementen van het nieuwe pachtbeleid is het ontmoedigen van de kortdurende (geliberaliseerde) pacht, met als argument dat het duurzaam grondgebruik in de weg staat. Dit heeft consequenties voor de doelen van terreinbeherende organisaties die veel gebruik maken van deze pachtvorm waarin betere voorwaarden voor natuurbeheer gesteld kunnen worden. Vanuit onze optiek is dit voorstel dus onwenselijk en ook onnodig. Ook provincies lieten weten dat kortdurende pacht van belang is om natuurdoelstellingen te realiseren. In 2021 werd het wetsvoorstel verwacht, maar dit is doorgeschoven naar een volgend kabinet. LandschappenNL was ook medeafzender van een brief van de FPG aan de VVD met daarin een pleidooi voor het behoud van de kortlopende pacht, ten behoeve van het VVD-verkiezingsprogramma.

Waterschappen

Voor het terreinbeheer waren dit jaar, net als de voorgaande jaren, twee kwesties bijzonder relevant. Dit gaat om de discussie over de geborgde zetels in de waterschappen en de vernieuwing van het belastingstelsel. Onze belangenbehartiging met betrekking tot deze thema's loopt via de VBNE. LandschappenNL neemt deel aan vooroverleg in een werkgroep en stemt af in het bestuur.

In juni pleitte de commissie Boelhouwer in een advies aan de minister voor afschaffing van de geborgde zetels. De commissie vindt dat gekozen politieke partijen binnen waterschapsbesturen uitstekend kunnen discussiëren en oordelen over het noodzakelijke generieke waterbeleid. De VBNE heeft de minister daarop laten weten tegen het afschaffen van geborgde zetels te zijn en daarmee ook tegen het bijbehorende wetgevingsproces. Volgens de VBNE is de inbreng van grondeigenaren via de waterschapsbesturen hard nodig om de problemen rond de verdroging van de natuur, verzilting, grondwatertekorten en bodemdaling het hoofd te bieden.

De waterschappen werkten landelijk aan een nieuw voorstel om het belastingstelsel van de waterschappen aan te passen, nadat een eerder voorstel voor een geheel nieuw stelsel van het bestuur van de Unie van Waterschappen wegens gebrek aan draagvlak was afgeschoten. Vooral natuureigenaren zouden veel meer moeten betalen. LandschappenNL was in het verslagjaar via de VBNE betrokken bij digitale stakeholderbijeenkomsten in het kader van het traject Aanpassing Belastingstelsel 2020. Uiteindelijk zijn eind 2020 de voorstellen voor een aangepast stelsel goedgekeurd door de leden van de Unie van Waterschappen. De tariefwijzigingen voor natuurterreinen blijven hierin waarschijnlijk beperkt. Dit kan ook gezien worden als een mooi resultaat van de jarenlange inzet van de gezamenlijke bos- en natuureigenaren om een onbillijk systeem met buitensporige waterschapsheffingen te voorkomen.

Klimaat

Met de accordering van het Klimaatakkoord zijn de Klimaattafels ingeruild voor overleggen, gericht op de uitvoering van het Akkoord. Het Klimaatoverleg Landbouw en Landgebruik, onder paraplu van het ministerie van LNV, omvat onder andere de projectgroep BBN ('Bos, bomen en natuur').

Die projectgroep, met inbreng van LandschappenNL, fungeert als formele klankbordgroep voor de Bossenstrategie, waarin LandschappenNL actief is.

LandschappenNL continueerde in 2020 haar rol als lid van de klankbord/beoordelingscommissie t.a.v. het onderzoek dat gefinancierd wordt uit de Klimaatenveloppen. De resultaten van deze pilots voor bos, bomen, natuur en hout moeten concrete handvatten bieden voor het terreinbeheer.

LandschappenNL was in 2020 ook vertegenwoordigd (via Landschap Noord-Holland) in de Regiegroep Veenweide, het centrale orgaan in de klimaatopgave Veenweiden.

Kennisuitwisseling

LandschappenNL stak ook in 2020 weer energie in de interne kennisuitwisseling op het domein 'natuur'. We organiseerden onder andere themabijeenkomsten over drones & boerenlandvogels, toezicht, grond & water en PAS/stikstof.

Betrokken

Bijna 80.000 mensen werken als vrijwilliger samen met en voor de provinciale organisaties die deel uitmaken van het samenwerkingsverband LandschappenNL. Tellers, vertellers en herstellende dragen onmisbaar bij aan monitoring, excursies en beheer in natuur en landschap. Door de coronamaatregelen lag het vrijwilligerswerk in 2020 grotendeels stil. Voor veel organisaties en ook voor LandschappenNL een uitdaging om de betrokkenheid van vrijwilligers te behouden.

De ondersteuning en waardering van de vrijwilligers is cruciaal. Daarom maakt LandschappenNL zich hard voor middelen om vrijwilligers te faciliteren met kennis, vaardigheden en materialen. Daarnaast ondersteunen we publieksactiviteiten en zoeken we naar nieuwe doelgroepen om te betrekken bij natuur en landschap. In 2020 deden wij dit met de volgende activiteiten:

Actieplan De Groene Vrijwilligers

LandschappenNL is trekker van het Actieplan 'De Groene Vrijwilliger 2019-2021' dat zes groene organisaties, het IPO en het ministerie LNV ondertekenden. Gezamenlijk geven zij een impuls aan groen vrijwilligerswerk, met betere facilitering, meer diversiteit en een goede samenwerking. Drie provinciale netwerken stelden hun eigen actieplannen op. LandschappenNL en partners IVN natuureducatie, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, ondersteunden deze processen en organiseerden online kennisuitwisselingen voor beleidsambtenaren en professionals die met vrijwilligers werken.

Daarnaast heeft LandschappenNL intensief contact met de Kamerleden als het gaat over het wel en wee in de wereld van groene vrijwilligers, zeker in de coronatijd. Veilig werken voor zelfstandige vrijwilligersgroepen

In 2020 werd het onderzoek van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) naar het veiligheidsbewustzijn van groene vrijwilligers afgerond. In samenspraak met de Inspectie ontwikkelde de provinciale Landschapsbeheerorganisaties en LandschappenNL daarop een nieuwe aanpak om de veiligheid van zelfstandige beheervrijwilligersgroepen te vergoten. De komende jaren neemt LandschappenNL het voortouw om de methode en producten verder te ontwikkelen en de organisaties te ondersteunen bij de implementatie.

Groen Traineeship

In november 2020 sloot het Groen Traineeship de proeftuin van de Maatschappelijke Diensttijd succesvol af. Ruim 200 jongeren deden mee aan het Groen Traineeship om zich in te zetten voor natuur en duurzaamheid in Nederland. Landschap Noord-Holland en De Groene Motor ontvingen jongeren die aan de slag gingen binnen hun organisatie. Helaas liep dit anders dan gepland door COVID-19. Toch bleven beide groepen enthousiast om zich in te zetten voor natuur. Het doel van beide projecten was om het werken in de natuur op de kaart te zetten bij jongeren. De Groene Motor heeft zelfs een blijvende jongerencampagne opgezet, genaamd: Nature Impact Days.

De proeftuin van het Groen Traineeship was een samenwerking tussen zes groene organisaties (Staatsbosbeheer, IVN Natuureductie, LandschappenNL, Natuurmonumenten, VBNE, Milieudefensie en SoortenNL). Ondertussen werd er in 2020 een nieuwe subsidieaanvraag geschreven in samenwerking

met tien groene organisaties (IVN Natuureducatie, VBNE, LandschappenNL, Milieudefensie, SoortenNL, Natuurmonumenten, GDO, The Rock Group, FAWAKA Nederland en NIVON/ NIVON JONG). Dit met succes. In november 2020 kreeg het consortium achter het Groen Traineeship te horen dat ze door mochten gaan. Een mooi resultaat. Vanaf 2021 kunnen jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar zich opgeven voor groene en duurzame projecten, op diverse plaatsen in het land.

Leer je groen!

Voor het e-learning platform 'Leer je Groen!' van de VBNE werden in 2020 vier nieuwe modules ontwikkeld met de thema's: Duurzaamheid, Natuurinclusieve landbouw, Herstel van kruidenrijk grasland en Kansen voor fauna in natuurbeheer. Door het stilleggen van het vrijwilligerswerk, nam de vraag naar e-learnings toe. LandschappenNL faciliteerde en begeleidde zeven provinciale organisaties bij de implementatie van Leer je Groen.

Landelijke evenementen; organisatie en zichtbaarheid

Natuurwerkdag

Samen buiten aan de slag en burgers kennis laten maken met vrijwilligerswerk in de natuur. Dat zijn de doelen van de jaarlijkse Natuurwerkdag. LandschappenNL richt zich op de landelijke coördinatie, beheer van de website www.natuurwerkdag.nl, landelijke communicatie naar media en promotie van de Natuurwerkdag via verschillende kanalen. Dit met het doel Natuurwerkdag te profileren als het grootste groene vrijwilligersevenement van Nederland.

In 2020 was het plan om een extra dag aan de Natuurwerkdag toe te voegen om basisscholen mee te laten doen. Uit onderzoek van Agnes van de Berg

blijkt dat op deze jonge leeftijd de basis gelegd wordt voor een positieve houding tot de natuur. Bij de 20e editie van de Natuurwerkdag hebben we ons daarom ingezet om de jonge generatie extra te betrekken bij natuur en landschap in Nederland. Hiervoor zijn drie fondsenaanvragen ingediend, en alle toegekend, om het scholenprogramma op te zetten. In elke provincie zouden minimaal drie scholen meedoen op de vrijdag voorafgaand aan de Natuurwerkdag. In samenwerking met uitgeverij Zwijsen en Podium (communicatiebureau) is lesmateriaal ontwikkeld voor groep 6, 7 en 8 met het thema 'biodiversiteit'. Een mooi resultaat, dat ons in staat zou stellen dit jaar extra uit te pakken met de Natuurwerkdag.

Een paar weken voor de Natuurwerkdag is het besluit gevallen om deze niet door te laten gaan in verband met de ontwikkelingen rondom het coronavirus. Om toch het thema 'biodiversiteit' en de Natuurwerkdag onder de aandacht te brengen, is er een alternatief bedacht, de actie #natuurinjetuin. Met deze actie riepen we burgers op om zelf iets te doen voor biodiversiteit in eigen tuin. Hiervoor lanceerden we een actiepagina met tips, filmpjes en blogs om een egelhuis te maken, planten te stekken of rommelhoekjes in de tuin te maken. De actie werd breed opgepakt door de media. Zo is er een item op de website van de NOS gekomen, zijn er verschillende collega's geïnterviewd op de radio (landelijk en regionaal) en zijn artikelen gepubliceerd in dagbladen. Ook leidde de actie tot nieuwe initiatieven. Een scoutinggroep, bijvoorbeeld, haakte aan bij de actie #natuurinjetuin door in samenwerking met de gemeente, hout te regelen om hier egelhuisjes van te maken. De opbrengst van de egelhuisjes is gedoneerd aan Egelwerkgroep Nederland.

Maaien met de zeis

Het Maaien met de Zeis is het jaarlijkse kampioenschap voor regioteams voor het vakkundig en zo snel mogelijk maaien met de zeis. LandschappenNL draagt bij aan de promotie en facilitaire organisatie van deze dag. In 2020 is deze dag helaas afgelast in verband met de landelijke maatregelen tegen het coronavirus.

Nationale Bijentelling

In april 2020 hebben we vanuit het project Nederland Zoemt de Nationale Bijentelling georganiseerd in samenwerking met Naturalis, Natuur & Milieu en IVN Natuureducatie. Het doel van de Nationale Bijentelling is om zoveel

mogelijk over wilde bijen te weten te komen, om zo de bij beter te kunnen helpen. Hiervoor is de telling breed onder de aandacht gebracht, om veel burgers te inspireren mee te doen en zich in te zetten voor de leefomgeving van wilde bijen. Op locaties door heel Nederland telden meer dan 10.000 mensen mee en werden 130.000 bijen geteld. Het recordaantal tellers is een gevolg van de landelijke lockdown vanwege het coronavirus en de communicatie-inzet. De Nationale Bijentelling werd opgepakt door tv-programma's als het NOS Jeugdjournaal, RTL Boulevard, Binnenstebuiten en influencers op social media.

Week van het Landschap

De Week van het Landschap vindt elk jaar plaats in de herfstvakantie en wordt georganiseerd door de provinciale Landschappen. LandschappenNL coördineert hiervoor de landelijke publiciteit. In 2020 is er gekozen voor een andere insteek van de Week van het Landschap, omdat veel activiteiten niet georganiseerd konden worden door COVID-19. Samen met de provinciale organisaties is besloten om wandel- en fietsroutes onder de aandacht te brengen. Hiervoor zijn verschillende kanalen ingezet. De advertenties op social media, artikel in de nieuwsbrief van www.dagjeweg.nl en diverse publicaties in bladen en op websites hebben bijgedragen aan de zichtbaarheid van dit evenement.

Beheerdersdag

Op vrijdag 25 september 2020 vond de jaarlijkse Beheerdersdag plaats. Dit keer niet fysiek met 700 deelnemers op landgoed Marienwaerdt in Beesd. In verband met het coronavirus vond de Beheerdersdag dit jaar digitaal plaats. Op Landgoed Marienwaerdt waren drie studio's ingericht waar vandaan de presentaties live werden gestreamd. Thema's als de Bossenstrategie, Aanvalsplan landschapselementen en droogte kwamen voorbij. Het

programma werd door ongeveer 330 individueel ingelogde mensen bekeken. LandschappenNL is betrokken bij het organiseren van de Beheerdersdag en heeft bijdrage geleverd aan het programma.

Nationale Postcode Loterij

Elk jaar zijn wij zeer verheugd over de financiële steun van de Nationale Postcode Loterij. Dankzij de miljoenen deelnemers aan deze grootste goededoelenloterij van Nederland was het ook in 2020 weer mogelijk om in alle provincies extra geld te besteden aan ons waardevolle landschap. LandschappenNL is bovendien blij met het platform dat de Postcode Loterij biedt om zoveel mogelijk publiek kennis te laten maken met het werk van de goede doelen. Zij laten via alle mogelijke mediakanalen zien waar de bijdragen aan worden besteed en geven onze provinciale organisaties daarmee gelegenheid om hun goede groene werk voor het voetlicht te brengen. Vanzelfsprekend brachten LandschappenNL, de provinciale Landschappen en de Landschapsbeheerorganisaties ook in 2020 de samenwerking met de Postcode Loterij en de projecten die dankzij deze samenwerking mogelijk zijn, onder de aandacht van de natuur- en landschapsliefhebbers van Nederland. Eind 2019/begin 2020 zijn maar liefst drie projecten ondersteund door de Postcode Loterij waar LandschappenNL bij betrokken is: Het Groene Strand, Plan Boom en Onder het Maaiveld.

Om de vijf jaar evalueert de Postcode Loterij de samenwerking met LandschappenNL. Dit heeft geresulteerd in een positief advies en een nieuw contract. Wij zijn zeer verheugd dat de Postcode Loterij ook de komende vijf jaar het werk van onze provinciale organisaties wil blijven ondersteunen. We gaan ons inzetten om deze samenwerking tot een succes te (blijven) maken.

Het Groene Strand

Meer natuur op de Nederlandse stranden. Met het project Het Groene Strand zijn in 2020 de eerste stappen gezet om dit mogelijk te maken. Met een bijdrage van ruim 2,4 miljoen euro wordt de komende jaren gewerkt aan natuurlijke stranden vol leven. Stranden dragen bij aan de biodiversiteit in Nederland. In het vloedmerk leven unieke plant- en diersoorten en vinden strandbroeders een plek om te broeden. Door het intensieve strandbeheer krijgt strandleven echter geen kans om zich te ontwikkelen.

Naast de provinciale organisaties zijn ook Stichting Duinbehoud, IVN Natuureducatie en Stichting Anemoon betrokken bij het project. Daarbij is in 2020 ook Vogelbescherming Nederland als partner aangesloten. Samen gaan we aan de slag om het huidige strandbeheer te veranderen en bewustzijn voor natuur op stranden te vergroten, door onder andere het opzetten van strandcommunities met bewoners, gemeenten en ondernemers. Door COVID-19 heeft de opstartperiode wat meer tijd in beslag genomen, maar de eerste resultaten zijn al in zicht. Op naar 200 km Groen Strand met broedstranden en 20 strandcommunities.

Plan Boom

Begin en eind 2020 zijn tijdens het plantseizoen de eerste stappen gezet om 10 miljoen nieuwe bomen te gaan planten. Dankzij de Postcode Loterij kan Plan Boom ons land een stukje groener maken. In diverse provincies zijn Landschapsbeheerorganisaties samen met de provinciale Natuur- en Milieufederaties samen aan de slag gegaan. Dit kan nieuw bos zijn, maar ook het herstel of de aanleg van nieuwe landschapselementen. LandschappenNL is uitvoerend partner bij Plan Boom en zal samen met de provinciale organisaties zich inzetten om boomplantinitiatieven te ondersteunen.

Onder het Maaiveld

Naast meer natuur op het strand en meer bomen in Nederland is er in het project 'Onder het Maaiveld' van IUCN aandacht voor een gezonde bodem. LandschappenNL is als uitvoerend partner verbonden om kennis over bodem en publieksonderzoek te ondersteunen.

Bijen en biodiversiteit

Na het afsluiten van Nederland Zoemt wordt nog twee jaar extra ingezet op een betere leefomgeving en voedselvoorziening voor de wilde bij. De provinciale organisaties werken in 2020 en 2021 nog aan het aanpassen van beheer, aanleggen van wilde bijenplekken en aan de bewustwording van Nederlanders voor het belang van bestuivers en de wilde bij in het bijzonder. Tijdens de Natuurwerkdag stonden diverse werkzaamheden gepland om de leefomgeving van de wilde bij te verbeteren. Helaas heeft deze dag geen voortgang gehad. Desondanks is wel gewerkt aan meer ruimte voor de wilde bij. De jaarlijkse Nationale Bijentelling is ook onderdeel van meer aandacht en inzet voor bijen en biodiversiteit.

Kustlaboratorium

Het allereerste Droomproject ooit gehonoreerd door de Postcode Loterij is afgerond; het Kustlaboratorium, van Het Zeeuwse Landschap. In het najaar van 2020 is de inlaat van zeewater in het nieuwe natuurgebied Waterdunen een feit. Het Kustlaboratorium gelegen in dit gebied kan nu van start. Helaas moest een feestelijke opening uitblijven, maar het project is na jaren van investeren klaar om natuur, economie en recreatie op een natuurlijk manier samen te laten gaan.

Particuliere fondsen

De provinciale organisaties kunnen blijven investeren in de bescherming en ontwikkeling van een groene en cultuurrijke leefomgeving, mede dankzij de grote maatschappelijke betrokkenheid van particuliere fondsen en stichtingen. In samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds is door een particuliere stichting een aanzienlijke bijdrage ter beschikking gesteld voor natuurontwikkelings- en natuurinrichtingsprojecten van de provinciale Landschappen. Ook Stichting de Versterking ondersteunt de provinciale Landschappen bij projecten op het gebied van natuurontwikkeling, instandhouding van erfgoed en educatie. Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met het Dinamofonds over een meerjarige samenwerking. De uitwerking zal plaatsvinden in 2021.

Kennisuitwisseling

LandschappenNL stak ook in 2020 weer energie in de kennisuitwisseling over betrokkenheid. We organiseerden bijeenkomsten over fondsenwerving en impact. Ook organiseerden we themabijeenkomsten samen met collega-organisaties, over onderwerpen als vrijwilligersbeleid, social media, Groene Vrijwilligers, e-learningen en Arbo- en Veiligheid voor vrijwilligers. In de bijeenkomsten werd ingegaan op landelijke ontwikkelingen in deze werkvelden. Daarnaast werden er op de provinciale bijeenkomsten goede voorbeelden uitgewisseld en hadden de collega's de ruimte om gericht vragen te stellen. Veel van deze bijeenkomsten zijn online gegeven, met het positieve effect dat meer collega's van de provinciale organisaties deze konden bijwonen.

In 2021 zullen we o.a. ook stil staan bij 'recreatie'; een thema waar provinciale organisaties al volop mee bezig zijn en dat aan belang alleen maar groeit.

Erfgoed

LandschappenNL maakt zich sterk voor het behoud en de ontwikkeling van het Nederlands erfgoed. Het Nederlandse landschap is drager van vele monumenten en bijzondere objecten. Zowel het gebouwde als ongebouwde erfgoed hebben een plek in onze beleidsagenda. Onze inzet is beperkt in omvang (het gevolg van keuzes in de belangenbehartiging) vergeleken met de aandacht die veel provinciale organisaties aan het rode erfgoed (gebouwen) alsook het groene erfgoed (landschap, tuinen) schenken. We zijn daarom selectief in onze inzet. Vooral door deelname in landelijke overlegstructuren krijgt de belangenbehartiging vorm. In 2020 gebeurde dit onder andere door:

Erfgoed Deal

In 2019 heeft LandschappenNL de Erfgoed Deal ondertekend als één van de formele partners. Met deze deal is vanuit het Rijk 20 miljoen euro beschikbaar gesteld dat door provincies en gemeenten, als formele aanvragers, in de projecten verdubbeld moet worden. Provinciale landschapsorganisaties kunnen deelnemen in dergelijke projecten, waarin erfgoed verbonden wordt met de grote transitieopgaven als de energietransitie, klimaatadaptatie en ontwikkelingen met stad en krimp. Daarnaast kan ingeschreven worden op kennistrjecten en projecten die gerelateerd zijn aan de Nationale Omgevingsvisie. Er vindt afstemming plaats over projectvoorstellen tussen LandschappenNL, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Ook is LandschappenNL lid van het ondersteuningsteam van de Erfgoed Deal. In 2020 is de tweede van de vier indieningstranches afgerond. De Erfgoed Deal loopt nog tot en met 2022.

Kennisuitwisseling

In 2020 beperkte de kennisuitwisseling zich tot groen erfgoed. Er is een interne themamiddag georganiseerd en er is een werkgroep 'Groen Erfgoed' in het leven geroepen, met deelnemers uit een aantal provinciale Landschapsbeheerorganisaties.

Overigens onderhoudt LandschappenNL de contacten met de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM).

Organisatie

Als LandschappenNL vormen we, tezamen met de Raad van Toezicht en de directeuren, de verbindende factor tussen de provinciale landschapsorganisaties. We dragen bij aan kennisuitwisseling, behartigen hun belangen en faciliteren activiteiten waarmee we de positie van natuur en landschap versterken. Van beleidsmedewerkers tot bestuurders, Hoofden Terreinen en veldwerkers: allemaal ervaren ze de kracht van kennis delen en het ontwikkelen van gezamenlijke visies en plannen. LandschappenNL bestaat in haar huidige vorm sinds 1 januari 2016 en is voortgekomen uit Landschapsbeheer Nederland en De12Landschappen

Missie

Het samenwerkingsverband LandschappenNL behartigt de gezamenlijke belangen van de 20 provinciale organisaties op boven-provinciaal, landelijk en Europees niveau. Dit om de doelstellingen van de afzonderlijke organisaties beter (efficiënter en effectiever) te kunnen realiseren: om zodoende een grotere bijdrage te kunnen leveren aan de kwaliteit van natuur, landschap en erfgoed in Nederland, en de betrokkenheid van mensen daarbij te vergroten.

Doelstelling

LandschappenNL behartigt boven-provinciaal, landelijk en Europees de belangen van de 20 provinciale organisaties Landschap.

Bestuur en organisatie

LandschappenNL is een stichting met een Raad van Toezicht. Door de specifieke constellatie van de organisatie, wordt de koers van LandschappenNL gezamenlijk bepaald door de directeuren van de provinciale organisaties en de directeur-bestuurder van LandschappenNL, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beleid. De leden van de Raad van Toezicht zijn allemaal afkomstig uit de besturen of raden van toezicht van de provinciale organisaties. Zie bijlagen voor een overzicht van samenstelling, zittingstermijn en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder. De statuten, reglementen en profielschets staan op de website van LandschappenNL.

Structuur

Als samenwerkingsverband heeft LandschappenNL een verbindende rol, waarbij aansluiting met de provinciale organisaties op alle niveaus essentieel is: van medewerkers tot directie en bestuur dan wel Raad van Toezicht. Het handelen van de directeur-bestuurder wordt gevolgd door de Raad van Toezicht, waarbij twee momenten centraal staan: vóór het verslagjaar bij het bepalen van strategie, beleidsplan en begroting en vervolgens achteraf bij het goedkeuren van de jaarstukken. Daarbij is de Raad van Toezicht ook verantwoordelijk voor de benoeming van het bestuur en de externe accountant, waarvoor twee adviescommissies zijn: de remuneratiecommissie en de auditcommissie (zie bijlagen). De directeur-bestuurder wordt bijgestaan door de directeuren van de provinciale organisaties, die gezamenlijk en afzonderlijk met elkaar vergaderen in het DirecteurenBeraad en het Directeuren-RentmeestersOverleg.

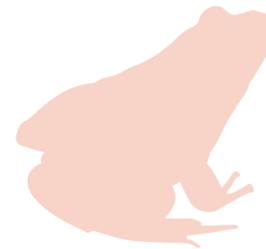
Beleid

Het beleid van LandschappenNL is in de Strategische Agenda 2017-2022 op hoofdlijnen geformuleerd. De ambities van LandschappenNL worden beschreven, onderbouwd en in doelstellingen geformuleerd. Ieder jaar wordt er een jaarplan gemaakt met daarin de focuspunten voor het komende jaar. Jaarplannen worden in oktober ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Na afloop van het jaar wordt verantwoording afgelegd in het jaarverslag. In 2020 is een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een nieuw meerjarenvisie. Deze zal in de tweede helft van 2021 gereed zijn.

Maatschappelijke ontwikkelingen en risicomanagement

Maatschappelijke ontwikkelingen

De maatschappij is voortdurend in beweging. LandschappenNL volgt bestuurlijke en beleidsmatige ontwikkelingen op de voet en houdt zicht op mogelijke risico's. Onderstaande tabel vat deze samen en geeft een overzicht van de wijze waarop LandschappenNL de belangen van de provinciale organisaties behartigt.

Ontwikkeling	Kans of risico	Actie
Ruimtelijke ontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> Het Nederlandse landschap staat onder druk door ruimteclaims vanuit diverse sectoren. Gevolg: dit gaat ten koste van de landschapskwaliteit. 	Kansen: <ul style="list-style-type: none"> Borging in Omgevingswet en omgevingsvisies. Risico's: <ul style="list-style-type: none"> Andere sectoren (bouw, infrastructuur) voeren boventoon in ruimtelijke beslissingen, deze kunnen ten gaate koste van het landschap. Onevenwichtige verdeling van ontwikkelingen in groei- en krimpgebieden. 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve lobby op borging landschap en -kwaliteit in Omgevingswet en visies Rijk, provincies en gemeenten. Ontwikkel nieuwe landschapskwaliteiten in groeigebieden en versterk bestaande kwaliteiten in krimpgebieden. Zorg voor goede natuur- en landschapscompensatie. Inzet op aanleg en beheer nieuwe landschaps-elementen.
Klimaat: <ul style="list-style-type: none"> Op de lange en korte termijn zijn er effecten voor Nederland door klimaatverandering (extreem natte en droge perioden). 	Kansen: <ul style="list-style-type: none"> Natuurontwikkeling als oplossing voor verwachte klimaateffecten. Risico's: <ul style="list-style-type: none"> Besluitvorming op de korte termijn zit visie op lange termijn in de weg. 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve betrokkenheid bij Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers en Coalitie Natuurlijke Rivieren. Inzetten op natuurontwikkeling (inclusief waterberging) voor adaptatie en

	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijke versnippering. Geen integrale benadering. 	mitigatie klimaatproblematiek. <ul style="list-style-type: none"> Inzetten op klimaatadaptieve landbouw.
Burgerparticipatie <ul style="list-style-type: none"> Vergrijzing, verouderende groep vrijwilligers. Nieuwe generatie gepensioneerd zijn hoger opgeleid en werken projectmatig. Jongeren meer geïnteresseerd in klimaat en groene omgeving. Aandacht voor gezonde werking van groen en natuur neemt toe. 	Kansen: <ul style="list-style-type: none"> Groei van het aantal vrijwilligers en donateurs. Jongeren willen bijdragen aan natuurbehoud. Natuurbeleving wordt integraal onderdeel van gezonde leefstijl Nederlanders. Risico's: <ul style="list-style-type: none"> Vrijwilligers willen niet aan vaste activiteiten gebonden worden. Jongeren zien geen noodzaak van natuurbehoud in NL. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteuning bij versterken bekendheid provinciale organisaties als vrijwilligersorganisaties. Betrekken van jongeren via Groen Traineeship. Communicatie, lobby en stimuleren pilots Groen en gezondheid. Kennisdeling over ontwikkelingen en best practices. Communicatie over belang natuurbehoud.
Energie en -transitie: <ul style="list-style-type: none"> Overstappen van fossiele brandstoffen naar CO2 neutrale oplossingen. 	Risico's: <ul style="list-style-type: none"> Ongebreidelde aanleg van windmolens en zonneparken leidt tot verlies van natuur- en landschapswaarden. 	<ul style="list-style-type: none"> Visievorming, o.a. in de vorm van standpunten over regionale energie-strategieën. Lobby en beleidsbeïnvloeding daar waar nodig en in afstemming.

Ontwikkeling	Kans of risico	Actie
Erfgoed <ul style="list-style-type: none"> • Historisch erfgoed verliest economisch gebruik. • Grote transities zetten historisch erfgoed onder druk. 	Kansen: <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe verdienmodellen. • Ondersteuning via overheidsregelingen, zoals Erfgoeddeal. Risico's <ul style="list-style-type: none"> • Onrendabele leegstand. • Onbetaalbaar onderhoud. • Verlies historische structuren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Combineren erfgoed met natuur/groen. • Zet erfgoed in als oplossing voor verandering (behoud door ontwikkeling).

Risicobeleid

Het samenwerkingsverband LandschappenNL behartigt de belangen van de provinciale Landschappen en de provinciale stichtingen Landschapsbeheer op bovenprovinciaal, interprovinciaal en nationaal niveau. De ons toevertrouwde middelen moeten zorgvuldig worden besteed. Met risicomanagement zetten wij ons ervoor in om deze risico's systematisch te bewaken, te beperken en te beheersen.

We onderscheiden vier risicotypen: financieel, operationeel, incidenteel en strategisch.

Financieel risico

Voorop staat het maximaal besteden van de aan ons toevertrouwde middelen aan onze doelstelling. Door een goede inrichting van processen en aanvullende richtlijnen zorgen we daarvoor. In het bijzonder letten we op juiste, doelmatige en doeltreffende uitgaven en bestedingen. Specifieke risico's waar in 2020 aandacht aan is besteed:

- De belangrijkste bron van inkomsten voor de werkorganisatie is de bijdrage van de provinciale organisaties. Een risico voor LandschappenNL is dat één of meer van deze organisaties 'omvalt' of om andere redenen niet meer aan zijn financiële verplichting kan voldoen. Om zware tijden bij één van de provinciale organisaties te kunnen overbruggen is een zo genaamde 'rode-knop'-procedure opgesteld. Mocht een van de provinciale organisaties failliet gaan, dan zal dit consequenties voor de koepel kunnen hebben. De directeur-bestuurder van LandschappenNL vergadert periodiek met de directeurs van de provinciale organisaties (zie paragraaf over structuur). Zo informeren beide partijen elkaar regelmatig, ook over

bedrijfsmatige zaken. In welke mate corona en de impact daarvan op de provinciale organisaties gevolgen heeft voor de financiering van het samenwerkingsverband op de lange termijn, is op dit moment niet in te schatten. Overigens is op moment van schrijven de verwachting dat de coronapandemie sec de financiële continuïteit van (de meeste) provinciale organisaties niet onder druk zal zetten.

Wel heeft LandschappenNL, in haar rol van belangenbehartiger voor de 20 provinciale organisaties, heel 2020 nauw contact onderhouden met de Rijksoverheid (bij monde van het ministerie van LNV), en bij herhaling, o.a. met gedetailleerde brieven, aangegeven welke gevolgen en nadelen de pandemie oplevert voor de provinciale organisaties. Onder andere de constatering dat de druk op ‘onze’ natuur enorm gestegen is, met grote gevolgen voor zowel onze doelstelling (natuur, landschap), onze organisaties (minder inkomsten, meer uitgaven) als voor onze mensen (BOA’s, boswachters, medewerkers, vrijwilligers). En met de constatering dat vanwege de beperkt mogelijke inzet van vrijwilligers, allerlei projecten in het landelijk gebied niet uitgevoerd konden worden.

- De jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij die via LandschappenNL aan de provinciale organisaties wordt betaald, is voor hen een belangrijke inkomstenbron. In 2020 is de vijfjaarlijkse evaluatie uitgevoerd. In december kwam het verheugende bericht dat het contract wederom voor vijf jaar wordt afgesloten. Hier zijn wij uiteraard ontzettend blij mee. Onderwijl zorgen we dat we de Postcode Loterij op de hoogte houden van onze activiteiten. De relatie met de Postcode Loterij is naar onze inschatting uitstekend.
- De toekenning van financiering voor grote projecten door de Postcode Loterij brengt ook risico’s met zich mee. Hierin hebben we

voorzien door extra scholing voor medewerkers en extra zorgvuldigheid in de projectorganisatie. Als stichting houden we grip op de uitgaven door een planning- en controlcyclus die ervoor zorgt dat middelen worden toegekend op basis van goedgekeurde werkplannen.

Operationeel risico

We streven voortdurend naar verbetering van onze interne processen, waardoor wij kunnen voldoen aan wijzigingen in de wet- en regelgeving. In 2020 is vooral aandacht besteed aan:

- Personeel. In 2020 hadden we nog te maken met een langdurig zieke. Het risico was dat daardoor doelstellingen niet konden worden gerealiseerd. Er is extra capaciteit ingehuurd en een aantal collega’s heeft een tijdelijk contractuitbreiding gekregen om het wegvallen op te vangen.
- Corona. Net als de rest van de wereld kregen ook wij te maken met de gevolgen van de pandemie: veel/uitsluitend thuiswerken. Het vele digitale werken levert een hoger risico van psychosociale arbeidsbelasting op. Hier hebben we aandacht aan besteed, enerzijds door onze medewerkers technisch optimaal te faciliteren (hardware, software, online cursus), anderzijds door expliciet aandacht te besteden aan de behoefte aan sociaal contact (kleinschalige digitale ontmoetingen, kleine attenties, e.d.). Voorts is de werkwijze met betrekking tot de interne financiële processen aangepast aan het thuiswerken. Een ander gevolg van corona is uiteraard dat veel activiteiten niet of in gewijzigde vorm doorgingen. In een aantal gevallen is vertraging in doelrealisatie geaccepteerd. Daar waar vertraging in doelrealisatie zich voordeed, is in afstemming met partners de taakverdeling verlegd.

- Integriteit. Charitatieve instellingen moeten een integriteitsbeleid ontwikkelen, vaststellen en zich jaarlijks over de uitvoering daarvan verantwoorden. Vanaf 2020 gaat het CBF de nieuwe integriteitsnormen actief toetsen. Gezien de rol van LandschappenNL was het logisch een basisformat te ontwikkelen voor alle provinciale organisaties: dat hebben we dan ook gedaan, afgerond begin 2020. Dit integriteitsbeleid vormt, per organisatie, de kapstok waaraan alle 'eigen' regelingen en instrumenten voor integriteit opgehangen kunnen worden. In 2019/2020 is een algemene gedragscode (organisatie) en een integriteitsverklaring (bestuurders/RvT-leden) opgesteld. De integriteitsverklaring is ondertekend door alle RvT-leden.

LandschappenNL heeft in het verslagjaar het basisformat gebruikt om een eigen Gedragscode Integriteit op te stellen. In deze algemene gedragscode LandschappenNL (verder: gedragscode) staan regels voor en afspraken over eerlijk en goed gedrag. Wij verwachten dat iedereen die voor LandschappenNL werkt, zowel interne als externe (ingehuurde) medewerkers, zich goed aan deze afspraken houdt. De gedragscode is onderdeel van de (arbeids)overeenkomst. De organisatie hecht waarde aan haar maatschappelijke context en een open en transparante manier van samenwerken. Om deze samenwerking en context verder te benadrukken heeft de organisatie, naast een heldere visie en ambitie, kernwaarden geformuleerd. Kort gesteld zijn die kernwaarden 'betrokken, deskundig en dienstbaar', 'beschermen(d) voor natuur en landschap', en 'trots met en voor mensen/ vrijwilligers'.

De gedragscode omvat diverse onderwerpen, van omgang met mensen, middelen & informatie, tot omgang met fouten, belangen & incidenten.

Voor een aantal onderwerpen is een specifieke, aanvullende regeling opgesteld. Dat betreft het Privacyreglement, een klachtenregeling, een meldprocedure ongewenst gedrag, een procuratieregeling, een ICT/telefonieregeling, een klokkenluidersregeling, en een bedrijfsnoodplan. Aan alle reglementen is in het verslagjaar hard gewerkt, van alle reglementen bestaat inmiddels tenminste een rijpe conceptversie en in sommige gevallen een finaal document. Zodra een reglement finaal is, wordt dit op de website van LandschappenNL gepubliceerd. Ook is er in het verslagjaar een vertrouwenspersoon aangezocht: Covid heeft voor enige vertraging gezorgd, maar voor 2021 staat alsnog een 'live' kennismaking met de medewerkers van de werkorganisatie op de rol.

De gedragscode is voorafgaand aan de vaststelling besproken met medewerkers van de werkorganisatie. Daarenboven is geconstateerd dat ‘integriteit’ een onderwerp is belangrijk genoeg om als team wat indringender bij stil te staan: we hebben dan ook afgesproken om in 2021 een teamdag te organiseren rond deze thematiek.

De verantwoordelijkheid voor de Gedragscode ligt formeel bij de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband; de dagelijkse zorg ligt in handen van het Hoofd Bureau.

In het verslagjaar speelden geen zaken die verband houden met de Gedragscode. Daar zijn we uiteraard content mee: het hebben van de Gedragscode is belangrijk, maar de constatering dat er geen ‘ontsporingen’ hebben plaatsgevonden stemt tevreden. Wel hebben we, anticiperend op mogelijke toekomstige malheur, besloten intern een logboek bij te houden. De dagelijkse zorg daarvoor berust bij het Hoofd Bureau, die dit tevens vanuit haar verantwoordelijkheden met betrekking tot het personeelsbeleid en het kantoorbeleid zal kunnen gebruiken. De directeur-bestuurder van de werkorganisaties, op zijn beurt, zal dat logboek gebruiken t.b.v. het kantoormanagement.

We houden het thema ‘integriteit’ ook levend door dit op gezette tijden terug te laten komen op de agenda van het kantooroverleg en het beleidsoverleg. Op die manier zijn en blijven alle medewerkers van de werkorganisatie betrokken en geïnformeerd.

- Systeembeveiliging heeft blijvend aandacht. In 2020 is volledig overgestapt naar O365. Dit gaf de gelegenheid het beveiligingsbeleid weer aan te scherpen.

Incidenteel risico

Door middel van scenario’s wordt op onverwachte gebeurtenissen geanticipeerd en worden protocollen opgesteld. Zo zijn er protocollen voor incidenten bij ICT-beveiliging. De protocollen worden regelmatig bijgewerkt.

Strategisch risico

Onze reputatie is van belang om ons werk te kunnen blijven doen.

Imagoschade kan leiden tot minder inkomsten, donateurs en vrijwilligers bij de provinciale organisaties, maar ook de sector kan hier schade door leiden. We zijn ons zeer bewust van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, we onderhouden goede relaties met onze stakeholders en zijn transparant in wat we doen. Met de Theory of Change bepalen we hoe we de grootste impact kunnen bereiken. Met behulp van deze theorie brengen we in beeld hoe we werken aan de gestelde impactdoelen. We monitoren en evalueren jaarlijks de voortgang van onze strategie en toetsen de daaraan ten grondslag liggende aannames. Waar nodig stellen we onze strategie bij zonder onze doelstelling uit het oog te verliezen.

Grondaankoop en (vermeende) staatssteun

Risico – Klacht bij de Europese Commissie.

In 2011 heeft de Europese Commissie goedkeuring verleend aan een nieuwe subsidieregeling voor natuurbeschermingsorganisaties, waaronder de twaalf Landschappen. Deze regeling kwam in de plaats van de oude subsidieregeling, de PNB-regeling. Naar aanleiding van een klacht die de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) indiende over de PNB-regeling, oordeelde de Commissie, bij besluit d.d. 2 september 2015, dat de Staat de maatregel onterecht niet van tevoren had aangemeld bij de Commissie, maar dat de steun achteraf alsnog is goedgekeurd.

Terugvordering van staatssteun was daarmee niet aan de orde. Zowel de VGG als de Landschappen (samen met Natuurmonumenten) hebben tegen dit besluit van de Europese Commissie beroep aangetekend. De VGG omdat zij vindt dat het (ontoelaatbare) staatssteun was. De Landschappen en Natuurmonumenten hebben beroep aangetekend onder andere omdat we in tegenstelling tot de Commissie van mening zijn dat natuurbeschermingsorganisaties als de onze niet kwalificeren als 'onderneming', en aldus geen sprake is van staatssteun.

Gevolgen/genomen maatregelen – In 2020 is er een uitspraak geweest van het EU-Hof van Justitie in Luxemburg. In de uitspraak werden de conclusies van het EU-Gerecht uit 2018 bevestigd en werd bepaald dat de Europese Commissie het onderzoek opnieuw moet starten, wegens een procedureel gebrek dat aan het eerdere besluit kleefde. LandschappenNL wacht de voortgang van dit hernieuwde onderzoek geduldig af en ziet de uitkomst wederom met vertrouwen tegemoet. We blijven ons verder graag richten op de samenwerking met particuliere natuureigenaren, die we van grote waarde vinden en met wie wij in grote mate belangen delen.

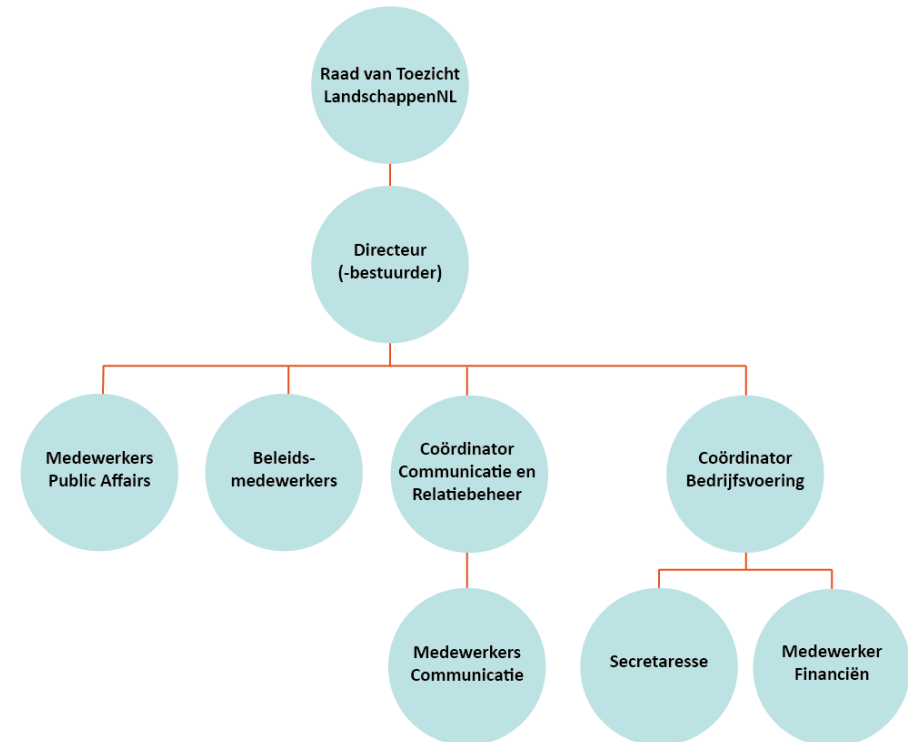
ANBI en CBF

Landschappen beschikt over een ANBI-status en is sinds juli 2018 ook erkend door het CBF in categorie C. Verder onderschrijft zowel de directeur-bestuurder als de Raad van Toezicht de code Goed Bestuur. Het jaarverslag inclusief de jaarrekening worden opgesteld conform de Richtlijn Rj650.

Werkorganisatie

Het team van de werkorganisatie bestaat uit twaalf medewerkers en wordt aangestuurd door de directeur. De organisatie ziet er als volgt (zie organogram). De medewerker financiën wordt extern ingehuurd.

De organisatie bestond in 2020 uit 12 personen en 10.25 fte. De verhouding man-vrouw is gelijk en de gemiddelde leeftijd bedroeg op 31 december 48 jaar. De werknemers vallen onder de cao Bos en Natuur (ondernemingsdeel

de Landschappen) en zijn daarop ingeschaald. Dit geldt ook voor de directeur, voor een toelichting, zie jaarrekening Overige toelichtingen-bezoldiging directie.

Arbeidsomstandigheden

Toen duidelijk werd dat COVID-19 niet ‘zomaar een griepje’ was, is voor de veiligheid van het team besloten om vanaf 15 maart langere tijd thuis te werken. Met een tussentijdse versoepeling door een beperkt aantal mensen toe te laten op kantoor, duurt de kantoorluiting tot op de dag van schrijven van het jaarverslag. Het thuiswerken vergt nadrukkelijk een andere manier van werken. Hierin is in 2020 fors geïnvesteerd door het tijd en plaats onafhankelijk werken mogelijk te maken, onder andere door volledig over te stappen naar Office365 en het overschakelen naar laptops. Voor het thuiswerken zijn de benodigde spullen uitgereikt om arbo-verantwoord te kunnen werken. Het thuiswerken als gevolg van corona heeft ook andere consequenties: de werkdynamiek verandert, de communicatie is digitaal of telefonisch. Deze veranderingen kunnen zorgen voor vervreemding, onrust en eenzaamheid. We hebben hiervoor maatregelen genomen door – met name in het begin – wekelijks (kort!) digitaal met elkaar bij te praten en dit ook onderling te stimuleren. En daarnaast moedigen we iedereen aan om dagelijks een ommetje te maken. We zijn er trots op hoe we ons hier als team doorheen slaan. Ondanks een enkele besmetting kunnen we zeggen: Team LandschappenNL is gezond.

Als gevolg van de omstandigheden zijn de BHV-herhalingscursussen opgeschort. De RI&E zal begin 2021 worden aangepast aan de nieuwe situatie.

Ziekteverzuim

In 2019 was ons ziekteverzuim fors gestegen. Ook in 2020 hadden we daar nog mee te maken. Het verzuimcijfer wordt uitsluitend veroorzaakt door langdurig verzuim.

2020	8,84%
2019	5,66%
2018	0,1%

Financiële resultaat

Het boekjaar 2020 is afgesloten met een negatief resultaat van 409.208 ten opzichte van een begroot resultaat van nul. Dit wordt veroorzaakt door de drie grote projecten die worden uitgevoerd en waarvan de kosten ten laste komen van de daarvoor gevormde bestemmingsreserves. Als we de verschuivingen in de bestemmingsreserves meenemen in de beschouwing, wordt het genormaliseerde resultaat als volgt:

Resultaat 2020	€	-409.208
Toevoeging/onttrekking aan bestemmingsreserves	€	458.816
Genormaliseerd resultaat 2020	€	49.608

Dit positieve genormaliseerde resultaat wordt vooral veroorzaakt door extra gegenereerde opbrengsten en minder gemaakte kosten voor activiteiten en beheer&organisatie, onder andere als gevolg van de pandemie. Een uitgebreide toelichting staat uiteraard in de jaarrekening.

Financiële positie

De financiële positie van LandschappenNL is goed.

De solvabiliteit (EV/VV)*100% is per 31 december 2020:

(€ 4.537.674 / € 13.808.181) *100% = 32,9% (2019: 35,9%, 2018: 16,8%)

Dit lijkt misschien niet zo hoog, maar zodra de bijdrage van de Postcode Loterij is doorbetaald aan de provinciale organisaties, verandert dit aanzienlijk:

(€ 4.582.924 / € 308.181) * 100% = 1500% (2019: 1689%, 2018: 895%)

De liquiditeit van de organisatie per 31 december 2019 is:
 € 18.314.434 / € 13.901.134 = 1,317

Dit betekent dat LandschappenNL goed in staat is om op korte termijn aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Er is dus geen behoefte aan externe financiering.

Faciliteren

Het faciliteren van de onderlinge samenwerking is één van de kerntaken van LandschappenNL. Insteek daarbij is dat onze rol tot méér dan de som der delen leidt: daartoe bieden wij een platform voor het organiseren en coördineren van overleg, besluitvorming en gezamenlijke projecten. Voorbeelden zijn het organiseren van themadagen voor kennisuitwisseling en landelijke projecten waar de provinciale organisaties facultatief aan kunnen deelnemen. Ook trekt de werkorganisatie een interne werkgroep 'Impact', die nadenkt over en met voorstellen komt hoe de impact van onze organisaties te meten en zichtbaar te maken; de afgelopen jaren stonden daarin de burgerbetrokkenheid en de biodiversiteit centraal.

Door de kosten en baten over de deelnemers te verdelen kan het samenwerkingsverband kostenneutraal opereren (zie in de jaarrekening onder het kopje Eén-op-één doorbelaste kosten/baten). LandschappenNL levert de personele inzet.

CAO

De VBNE faciliteert het Sociaal Overleg, het overleg waarin onder meer de cao-afspraken worden gemaakt. De Sociale partners Bos en Natuur bestaan uit de NVBE, AVIH, VLBO, FNV en CNV-vakmensen.

De Landschappen worden net als Natuurmonumenten en de FPG vertegenwoordigd door de Nederlandse Vereniging van Bos-Eigenaren (NVBE), de Landschapsbeheerorganisaties inclusief LandschappenNL door de Vereniging Landschapsbeheer Organisaties (VLBO). Beide verenigingen zijn namens de werkgevers vertegenwoordigd in het sociaal overleg en koppelen dit terug in het directeurenoverleg. Begin 2021 starten de onderhandelingen voor de nieuwe cao.

DEEL II Jaarrekening 2020

Inhoud

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving RJ650 fondsenwervende instellingen. Sinds 2016 is LandschappenNL aangewezen als ANBI en in 2018 is de CBF-erkenning verkregen.

De jaarrekening 2020 bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020;
- de staat van baten en lasten over het boekjaar 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Naast de continuïteitsreserve, zijn er zes bestemmingsreserve en een algemene reserve. De uitkomst van de staat van baten en lasten, het resultaat, wordt bij bestuursbesluit over de reserves verdeeld.

In financieel opzicht is 2020 goed verlopen. We sluiten het jaar weliswaar af met een negatief resultaat, maar dit is het gevolg van de systematiek dat de volledige baten in het jaar van toezegging/ontvangst moeten worden opgenomen. In 2019 heeft LandschappenNL extra projectbijdragen van de Postcode Loterij gekregen. Hiermee zijn bestemmingsreserves gevormd waaruit de komende jaren onttrokken zal worden.

Als we de verschuivingen in de bestemmingsreserves meenemen in de beschouwing, wordt het resultaat daarmee als volgt:

Resultaat 2020	€	-409.208
Toevoeging/onttrekking aan bestemmingsreserves	€	<u>458.816</u>
Genormaliseerd resultaat 2020	€	49.608

Dit positieve resultaat wordt vooral veroorzaakt door extra gegenereerde opbrengsten en minder gemaakte kosten voor activiteiten en beheer&organisatie, onder andere als gevolg van de pandemie.

Het beleid van de stichting is er op gericht om een zo groot mogelijk deel van de totale baten te besteden aan de doelstelling. Het bestedingspercentage is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen tot de totale baten. Dit percentage kan van jaar tot jaar sterk fluctueren. Het is afhankelijk van een aantal slechts beperkt te beïnvloeden factoren. Het bestedingspercentage wordt namelijk sterk beïnvloed door het al dan niet afrekenen van projecten en eventuele extra bijdragen van de Postcode Loterij. Het opnemen van een vast percentage per jaar in het beleid is derhalve niet zinvol.

Bestedingspercentage	2020	2019	2018	2017	2016
	101%	85%	103%	90%	90%

Het kostenpercentage Beheer en administratie is de verhouding van de kosten voor Beheer en administratie tot de totale lasten. De kosten voor Beheer en administratie zijn kosten die niet toe te rekenen zijn aan één van de doelstellingen. Het beleid van de stichting is er op gericht om deze kosten

zo laag mogelijk te houden met een streefpercentage van maximaal 2%. Ook dit kostenpercentage is maar beperkt te beïnvloeden.

Kostenpercentage	2020	2019	2018	2017	2016
Beheer en administratie	0,90%	0,87%	0,82%	1,11%	1,211%

Het percentage wervingskosten is de verhouding van de wervingskosten tot de som van de geworven baten. LandschappenNL is geen fondsenwervende instelling in de zin dat wij een beroep doen op de 'publieke offervaardigheid'. Dit percentage is dan ook niet van toepassing op LandschappenNL.

Balans per 31 december 2020

(na verwerking van de resultaatsbestemming)

	31-12-2020	31-12-2019
ACTIVA		
Materiele vaste activa	31.420	8.521
Financiële vaste activa	<u>1</u>	<u>1</u>
	31.421	8.522
Vlottende activa	5.577	5.726
Vorderingen & overl. activa	16.361	19.350
Overige vorderingen	13.901.134	14.027.118
Debiteuren	194.416	337.105
Liquide middelen	<u>4.196.947</u>	<u>4.344.931</u>
	18.314.434	18.734.230
TOTAAL ACTIVA	18.345.855	18.742.752
PASSIVA		
Reserves		
Continuïteitsreserve	1.100.173	1.100.173
Bestemmingsreserves	3.191.824	3.650.640
Overige reserve	<u>245.677</u>	<u>196.069</u>
	4.537.674	4.946.882
Kortlopende schulden	13.808.181	13.795.870
TOTAAL PASSIVA	18.345.855	18.742.752

Staat van baten en lasten 2020

Baten	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Baten van particulieren	7.000	0	20.526
Baten van loterijorganisaties			
Ontvangen bijdragen			
Postcode Loterij	13.500.000	13.500.000	13.500.000
Ontvangen projectbijdrage	0	0	2.962.500
	13.500.000	13.500.000	16.462.500
Baten van subsidies overheden	18.352	pm	0
Baten organisaties zonder winstoogmerk	53.311	pm	45.000
Baten als tegenprestatie voor een prod/dienst	39.985	7.000	98.244
Overige baten			
Bijdrage prov.organisaties	1.165.500	1.285.500	1.117.337
Opbrengst 1-op-1 doorbelaste kosten	636.495	pm	686.190
Opbrengst projecten	5.000	7.500	7.500
Dividend Buitenleven	31.757	0	49.484
	1.838.752	1.285.500	1.860.511
Som van de baten	15.457.400	14.800.000	18.486.781

Lasten	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Besteed aan doelstelling			
Doorbetaling bijdrage			
Postcode Loterij			
- kosten derden	13.500.000	13.500.000	13.500.000
- kosten eigen organisatie	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	13.500.000	13.500.000	13.500.000
Beleidsbeïnvloeding en zichtbaar zijn			
- kosten derden	610.705	139.500	531.483
- kosten eigen organisatie	454.946	467.250	422.229
<i>Subtotaal</i>	1.065.651	606.750	953.712
Relatiebeheer, communicatie, PR			
- kosten derden	32.853	38.000	29.779
- kosten eigen organisatie	169.710	174.300	176.747
<i>Subtotaal</i>	202.563	212.300	206.526
Faciliteren en verbinden			
- kosten derden	700.700	72.500	810.029
- kosten eigen organisatie	255.588	262.500	245.482
<i>Subtotaal</i>	956.287	335.000	1.055.511
Werving	0	0	0
Kosten beheer en administratie	142.107	145.950	137.470
Som van de lasten	15.866.608	14.800.000	15.853.219

Saldo voor financiële baten en lasten	-409.208	0	2.633.561
Saldo van fin.baten&lasten	0	0	180
Saldo van baten en lasten	-409.208	0	2.633.741

Resultaatbestemming 2020

De directeur-bestuurder heeft besloten om het resultaat grotendeels te onttrekken aan de bestemmingsreserves en het restant toe te voegen aan het eigen vermogen, conform onderstaand overzicht.

Reserves

Continuïteitsreserve	0
Bestemmingsreserve PrAss	+29.815
Bestemmingsreserve Klinkenbergh	0
Bestemmingsreserve Projecten	-148.013
Bestemmingsreserve Groene Strand	-235.518
Bestemmingsreserve Plan Boom	-105.100
Bestemmingsreserve LBN/D12L	0
Algemene reserve	+49.608
	-409.208

Dit besluit is als zodanig in de jaarrekening verwerkt.

Grondslagen

Algemeen

Stichting LandschappenNL is gevestigd aan de Bunnikseweg 27 in De Bilt. De jaarrekening bevat de financiële informatie van een individuele rechtspersoon. De stichting heeft geen groepsmaatschappijen. Stichting LandschappenNL is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Utrecht, onder nummer 62560727.

Doelstelling

Voor het uitvoeren van de statutaire doelstelling, zijn de volgende vier aandachtsgebieden gedefinieerd:

- 1 – Doorbetaling Postcode Loterijgelden
- 2 – Beleidsbeïnvloeding en zichtbaar zijn
- 3 – Relatiebeheer, communicatie en PR ten behoeve van de provinciale organisaties
- 4 – Faciliteren, verbinden en versterken

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld en ingericht conform de Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ 650-13). Daarbij is onderscheid gemaakt naar de gedefinieerde doelstellingen.

De in de jaarrekening verwerkte begroting betreft de begroting zoals die door de bestuurder op 1 oktober 2019 is vastgesteld en vervolgens op 9 oktober dat jaar door de Raad van Toezicht van LandschappenNL is

goedgekeurd, met instemming van de directeuren van de 20 provinciale organisaties.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Het uitbreken van het Coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid. LandschappenNL wordt volledig gefinancierd door de aangesloten provinciale organisaties. LandschappenNL heeft in 2020 daarom ook geen beroep gedaan op overheidssteun. Dit betekent wel dat het grootste risico in voor LandschappenNL wordt gevormd door de continuïteit van de provinciale organisaties. Een klein deel van deze organisaties heeft in 2020 een beroep gedaan op één van de financiële steunmaatregelen van de overheid. Ondanks dat de ontwikkelingen op dit moment nog zeer onzeker en onderhevig aan veranderingen zijn, is het bestuur van mening dat LandschappenNL de huidige corona-situatie kan doorstaan zonder extra steun. Naar de mening van het bestuur van LandschappenNL is het toepassen van de continuïteitsveronderstelling in deze jaarrekening derhalve terecht.

Balans

Materiële vaste activa

Aanschaffingen en investeringen in inventaris, computers en installaties die nodig zijn voor de exploitatie, staan in dienst van de doelstellingen. De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een

eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. De stichting bezit geen terreinen of gebouwen.

Financiële vaste activa

Kapitaalbelangen in vennootschappen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd op kostprijs. Eventuele overige financiële vaste activa worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Voorraad

Er wordt een voorraadadministratie gevoerd voor weidevogeluitgaven. De betreffende artikelen worden tegen historische kostprijs gewaardeerd op de balans. De kostprijs van verkopen wordt ten laste gebracht van de verkoopopbrengst.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorziening worden bepaald op basis van individuele beoordelingen van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Schulden

Onder schulden wordt verstaan de per balansdatum bestaande en vaststaande verplichtingen van LandschappenNL die gewoonlijk door betaling worden afgewikkeld.

Staat van baten en Lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten van loterijorganisaties

De bijdrage van de Postcode Loterij is een optelsom van de bijdragen die voorheen door De12Landschappen en Landschapsbeheer Nederland werden ontvangen. Deze bijdrage wordt –conform historische verdeling- één op één doorbetaald aan de provinciale organisaties. De Landschappen ontvangen elk 1/12e van 11,25 miljoen en de Landschapsbeheerorganisaties elk 1/12e van 2,25 miljoen. Deze bijdrage wordt door de provinciale organisaties in hun jaarrekening verantwoord.

Bijdragen provinciale organisaties onder Overige baten

De provinciale organisaties betalen allen een gelijke bijdrage aan het samenwerkingsverband voor het uitvoeren van het jaarplan.

Saldo financiële baten en lasten

Onder deze categorie wordt het resultaat van de renteopbrengsten van de liquide middelen verantwoord.

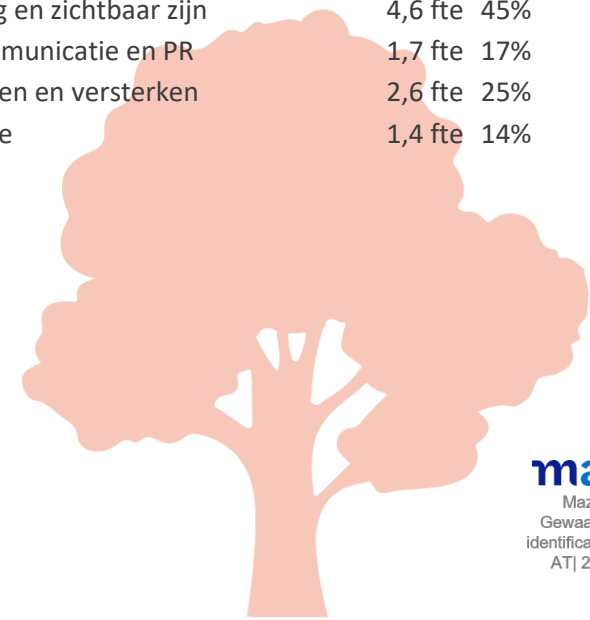
Belastingen

De stichting is niet vennootschapsbelasting-plichtig en niet btw-plichtig, maar voert wel een btw-administratie voor de baten uit verkoop van product of dienst en de één op één doorbelaste kosten.

Toerekening

De kosten van de eigen organisatie worden naar rato van urenbesteding (schatting) doorbelast aan de aandachtsgebieden. Hierbij is de doorbetaling van de Postcode Loterij-gelden buiten beschouwing gelaten, aangezien dit op jaarbasis een verwaarloosbaar aantal uren betreft. In de berekening is uitgegaan van 12 personen, 10,25 fte. De toerekening is als volgt:

1 – Doorbetaling Postcode Loterijgelden	0 fte	0%
2 – Beleidsbeïnvloeding en zichtbaar zijn	4,6 fte	45%
3 – Relatiebeheer, communicatie en PR	1,7 fte	17%
4 – Faciliteren, verbinden en versterken	2,6 fte	25%
Beheer en administratie	1,4 fte	14%

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa	31-12-2020	31-12-2019
Inventaris	8.521	4.674
Investeringen	27.714	6.088
	36.235	10.762
Afschrijving boekjaar	-4.815	-2.241
Totaal	31.420	8.521

In 2020 is geïnvesteerd in een nieuw aircosysteem en in nieuwe ict-apparatuur. Inventaris wordt in vijf jaar afgeschreven, apparatuur in 3 jaar. In 2020 zijn geen desinvesteringen gedaan. Ook hebben geen overige waardeverminderingen en terugnemingen plaatsgevonden.

Financiële vaste activa	31-12-2020	31-12-2019
Deelneming	1	1

Op 31 december 2017 heeft de overdracht van 25 aandelen (25%) in de BV Buitenleven Vakanties plaatsgevonden van De12Landschappen aan LandschappenNL. De andere aandelen zijn in handen van Natuurmonumenten (25%) en Staatsbosbeheer (50%).

De aandelen worden gewaardeerd op kostprijs omdat LandschappenNL geen financieel voordeel geniet dan wel geen doel heeft om gelden te verkrijgen uit deze deelneming. Slechts één van de drie commissarissen is benoemd

door LandschappenNL; er is een directeur die geheel zelfstandig -onder toezicht van de Raad van Commissarissen- de BV leidt en er is geen financieringslijn met Buitenleven BV. Eventueel ontvangen dividenden worden doorgestort naar de eigenaren van de vakantiewoningen: de provinciale Landschappen. Op basis van bovenstaande is de feitelijke situatie anders dan het wettelijke vermoeden van invloed van betekenis en daarom worden de aandelen gewaardeerd tegen de verkrijgingswaarde.

Flottende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Voorraadtotaal	5.577	5.726

De voorraad betreft diverse weidevogelmaterialen (stalkaarten, brochures ed).

Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitbetaalde posten	16.361	18.953
Doorbelastingen	0	397
Totaal	16.361	19.350

De post bestaat uit meerdere kleinere bedragen van bijvoorbeeld abonnementen, licenties en lidmaatschappen waarvan het opgenomen deel betrekking heeft op het volgende boekjaar.

Overige vorderingen

	31-12-2020	31-12-2019
Rentevordering	0	193
Overige vorderingen	13.877.956	14.017.410
Nog te factureren	23.177	9.515
Totaal	13.901.134	14.027.118

De grootste post wordt gevormd door de overige vorderingen. Deze bestaat uit de nog te ontvangen bijdrage van de Postcode Loterij (13,5 miljoen). Dit bedrag komt uit de opbrengsten van de loterij uit 2020 en wordt doorgaans eind eerste kwartaal van het jaar er op uitgekeerd aan de beneficiënten. Daarnaast zit hier nog een post van 350k in vanuit de toekenning voor het project Plan Boom in 2019. Het overige deel wordt gevormd door nog te ontvangen subsidiebedragen.

Debiteuren

	31-12-2020	31-12-2019
Debiteuren	189.416	337.105
Rekening bij debiteuren	5.000	
Totaal	194.416	337.105

De post debiteuren omvat kosten die worden doorbelast aan (een deel van) de provinciale organisaties aan het eind van het kwartaal/jaar zijn verstuurd. Het grootste gedeelte had te maken met de facturering van kosten voor de Projectgroep Assurantiën. De andere posten hebben o.a. te maken met Natuurdatabank Flora en Fauna (NDFF) en IT-kosten. Bij het opmaken van de jaarrekening is het grootste gedeelte reeds voldaan. Een voorziening dubieuze debiteuren is niet nodig geacht.

Liquide middelen

	31-12-2020	31-12-2019
Rabobank rekening courant 043	388.050	2.585.155
Rabobank spaarrekening 483	1.000.000	1.625.000
Rabobank rekening courant PrAss 649	808.896	14.776
Rabobank spaarrekening PrAss	1.000.000	120.000
ASN spaarrekening	1.000.000	0
Totaal	4.196.947	4.344.931

De liquide middelen betreffen rentedragende, vrij opneembare tegoeden bij banken. De stichting heeft geen beschikking over een kredietfaciliteit in rekening-courant.

Passiva

Continuïteitsreserve

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	1.100.173	1.100.173
Toename resultaat bestemming	0	0
	1.100.173	1.100.173
Afneming/onttrekking	0	0
Stand per 31 december	1.100.173	1.100.173

De continuïteitsreserve is bedoeld als reserve bij onvoorziene omstandigheden en is daarom niet vastgelegd maar vrij beschikbaar. Volgens de VFI-richtlijn Reserves Goede Doelen kan hiervoor een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Het bestuur en de Raad van Toezicht hebben bepaald dat

de reserve 1x bedraagt. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en kosten voor het faciliteren van de diverse gremia zoals Raad van Toezicht en directeuren.

Bestemmingsreserve PrAss

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	222.747	208.193
Toename	29.815	14.555
	252.562	222.748
Afneming/onttrekking	0	0
Stand per 31 december	252.562	222.748

De Projectgroep Assurantiën (PrAss) heeft alle verzekeringen van de twaalf Landschappen ondergebracht in een collectieve polis. Jaarlijks betalen de twaalf Landschappen een percentage van de premie aan de Projectgroep Assurantiën. Deze bijdrage wordt onder andere aangewend om de coördinator van de projectgroep te betalen en om steekproefsgewijs taxaties te (laten) doen van verzekerde objecten en het apparaat te onderhouden. Het resultaat komt ten laste/gunste van de bestemmingsreserve. Gezien de bestemming is de reserve gemaximeerd op 250.000. Met ingang van 1 januari 2016 is de Bestemmingsreserve PrAss volledig overgedragen aan LandschappenNL, met behoud van de doelstelling en het voorbehoud dat bij liquidatie de reserve terugvloeit naar de oorspronkelijke inlegger(s). De toename is het resultaat van de activiteiten in 2020. De bestuurder heeft de overschrijding voor dit jaar toegestaan.

Bestemmingsreserve Klinkenberg

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	41.740	41.740
Toename	0	0
	41.740	41.740
Afneming/onttrekking	0	0
Stand per 31 december	41.740	41.740

Deze reserve is bedoeld om eens per drie jaar een prijs (€ 10.000) en een penning uit te reiken aan een persoon die opmerkelijke prestatie heeft verricht op het gebied van natuur, landschap en erfgoed. In 2021 zal wederom een prijs worden uitgekeerd.

Met ingang van 1 januari 2016 is de Bestemmingsreserve Klinkenbergfonds overgedragen aan LandschappenNL, met behoud van de doelstelling en het voorbehoud dat bij liquidatie de reserve terugvloeit naar de oorspronkelijke inlegger(s).

Bestemmingsreserve Projecten

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	384.837	35.305
Toename	27.500	349.531
	412.337	384.836
Afneming/onttrekking	175.513	0
Stand per 31 december	236.825	384.837

Deze bestemmingsreserve bevat voor een aantal gespecificeerde projecten gereserveerde gelden, zoals Natuurwerkdag en Bijen&Biodiversiteit. In 2020 is een bedrag aan deze reserve toegevoegd dat ontvangen is van het

Dinamofonds. Dit bedrag heeft betrekking op (kosten voor) activiteiten die als gevolg van corona zijn verschoven naar een later datum. De onttrekking heeft te maken met het project Bijen&Biodiversiteit.

Bestemmingsreserve Groene Strand

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	2.462.500	0
Toename	0	2.462.500
	2.462.500	2.462.500
Afneming/onttrekking	235.518	0
Stand per 31 december	2.226.982	2.462.500

Deze bestemmingsreserve is voor het Postcode Loterij project 'Groene Strand'. De provinciale kustlandschappen werken samen met een aantal

externe partijen aan het terugbrengen van natuur op de Nederlandse stranden. Dit gebeurt in samenwerking met groepen vrijwilligers in de vorm van strandcommunities. Het project heeft een looptijd van 4 jaar en zal begin 2024 worden afgerond.

Bestemmingsreserve Plan Boom

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	500.000	0
Toename	0	500.000
	500.000	500.000
Afneming/onttrekking	105.100	0
Stand per 31 december	394.900	500.000

Deze bestemmingsreserve is voor het Postcode Loterij project 'Plan Boom'. De penvoerder hiervan is de Natuur&Milieufederatie, LandschappenNL is medeaanvrager. Met Plan Boom worden de komende vier jaar 10 miljoen bomen geplant. Deze zullen bijdragen aan een gezondere leefomgeving en herstel van biodiversiteit. Het project loopt tot en met 2023.

Bestemmingsreserve Wilde Bijenlinie

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	0	612.466
Toename	0	0
	0	612.466
Afneming	0	276.461
Vrijval	0	336.005
Stand per 31 december	0	0

Deze bestemmingsreserve was voor het Postcode Loterij project 'De Wilde Bijenlinie'/Nederland Zoemt. Het project is in 2019 afgerond.

Bestemmingsreserve nagekomen kosten LBN / D12L

	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	38.816	0
Toename	0	38.816
	38.816	38.816
Afneming	0	0
Stand per 31 december	38.816	38.816

Bij het opheffen van de stichting Landschapsbeheer Nederland per 1 mei 2018 is afgesproken dat een gedeelte van de resterende middelen zou worden geschonken aan LandschappenNL ter dekking van eventuele resterende/toekomstige kosten. LandschappenNL treedt op als gegevensbewaarder boeken en bescheiden. Het bestuur van De12Landschappen heeft de resterende middelen aan LandschappenNL gegeven om in de komende jaren zaken aangaande De12Landschappen te kunnen betalen. Stichting De12Landschappen heeft geen eigen middelen meer.

Algemene reserve	2020	2019
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	196.069	276.448
Toename	49.608	0
	245.677	276.488
Afneming	0	80.379
Stand per 31 december	245.677	196.069

Na de bestemming van het resultaat resteert een positief saldo van € 49.608 dat de algemene reserve wordt toegevoegd. De intentie is om een deel van deze reserve wederom terug te storten naar de provinciale organisaties.

Kortlopende schulden

	31-12-2020	31-12-2019
Totaal crediteuren	70.375	88.803

De post crediteuren omvat veel verschillende posten: onder andere de standaard maandelijkse kosten en rekeningen die aan het eind van het jaar zijn ontvangen nadat de laatste betalingen waren verwerkt.

Omzetbelasting

	31-12-2020	31-12-2019
Aangifte vierde kwartaal	27.350	31.275
Totaal belastingen	27.350	31.275

De post belastingen wordt gevormd omdat veel kosten die worden doorbelast aan (een deel van) de provinciale organisaties aan het eind van het kwartaal/jaar zijn verstuurd.

Salarissen en sociale lasten

	31-12-2020	31-12-2019
Loonheffing	21.732	21.733
Pensioenpremie	21.897	17.964
Overige sociale lasten	792	1.686
Reservering vakantiegeld	30.808	30.053
Reservering verlofuren	19.267	15.121
Totaal salarissen en sociale lasten	94.496	86.557

Overige kortlopende schulden

	31-12-2020	31-12-2019
Te verwachten kosten	54.093	86.322
Overige schulden	61.353	0
Doorbelasting NS Businesscard	515	2.912
Nog te betalen posten	13.500.000	13.500.000
Totaal Overige kortlopende schulden	13.615.961	13.589.234

De te verwachten kosten omvatten o.a. de kosten voor de jaarrekeningcontrole, de ICT-kosten van december, doorbetaling van een schenking, afrekening printercontract en verrekening advocaatkosten. De overige schulden omvatten met name een nog te betalen partnerbijdrage van project Groene Strand.

De nog te betalen posten betreft de doorbetaling aan de provinciale organisaties van de in 2021 te ontvangen bijdrage van de Postcode Loterij over de loterij-inkomsten uit 2020.

Stichting LandschappenNL heeft ultimo 31-12-2020 de volgende verplichtingen:

	Schuld < 1 jr	Schuld >1 en <5 jr	Schuld > 5jr
Huurverplichting pand Incl. servicekn en GWL	33.956	90.549	0
Energiecontract gas	2.688	4.5256	
Leaseverplichting kopieermachine	0	0	0
Leaseverplichting auto	4.026	0	0

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

Baten van particulieren

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Baten van particulieren	7.000	0	20.526

In 2020 is een schenking (7.000) ontvangen ter doorbetaling aan een aantal gespecificeerde provinciale organisaties.

Baten van loterijorganisaties

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Ontvangen bijdragen			
Postcode Loterij	13.500.000	13.500.000	13.500.000
Ontvangen projectbijdrage	0	0	2.462.500
Toegezegde projectbijdrage	0	0	500.000
	13.500.000	13.500.000	16.462.500

Dit betreft de ontvangen bijdrage van de Postcode Loterij. De oorsprong van dit bedrag zit in de voorheen afzonderlijke bijdragen aan De12Landschappen (11,25 miljoen) en Landschapsbeheer Nederland (2,25 miljoen). Deze beide bedragen worden in gelijke delen volledig verdeeld over de provinciale organisaties (voor verdere uitleg, zie lasten).

Baten subsidies van overheden

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Subsidie	18.352	0	0

In 2020 zijn bijdragen ontvangen voor de participatie in het LIFE-IP-project samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de RVO en voor deelname aan de Monitor Landschap van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

Baten van andere organisaties zonder winstoogmerk

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Baten ander organisaties	53.311	pm	45.000

De Versterking heeft in 2020 een bijdrage gegeven voor het scholenproject van de Natuurwerkdag. Het Dinamofonds heeft voor een tweetal activiteiten een bijdrage gegeven. Beide activiteiten zijn als gevolg van corona doorgeschoven naar 2021. In 2020 heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds een bijdrage toegezegd voor de realisatie van de Boerenlandvogelbalans (zie elders in dit jaarverslag)

Baten als tegenprestatie voor een product of dienst

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Opbrengst uren derden	39.513	7.000	29.137
Opbrengst congres	0	0	67.000
Resultaat publicaties en administratieve dienstverl.	472	Pm	2.099
	39.985	7.000	98.236

De opbrengst uren voor derden betreffen onder andere opdrachten van BIJ12 tot auditing van certificering.

Overige baten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Bijdrage prov.organisaties	1.165.500	1.285.500	1.117.337
Opbrengst 1-op-1 doorbelaste kosten	636.495	pm	686.190
Opbrengst projecten	5.000	pm	7.500
Dividend Buitenleven	31.507	0	49.484
	1.838.752	1.285.500	1.860.510

De overige baten bestaan uit een diversiteit aan posten die hieronder afzonderlijk worden toegelicht.

Bijdrage provinciale organisaties

De kosten voor het uitvoeren van het jaarplan van LandschappenNL worden volledig betaald door de provinciale organisaties Landschapsbeheer en Landschappen. De organisaties betalen dezelfde bijdrage. De gefuseerde organisaties betalen het dubbele.

In 2020 is op basis van de prognose van een (genormaliseerd) batig saldo, besloten om een korting op de jaarlijkse bijdrage van 5k te geven. De werkelijke baten zijn dus lager dan de begroting.

Opbrengsten van één op één doorbelaste kosten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Juridische ondersteuning	49.684	0	37.072
Gezamenlijke ICT kosten	387.216	0	369.746
CMSi kosten	88.589	0	158.158
Bijdrage VBNE	70.468	0	68.016
PostNL verhuisservice	2.375	0	3.000
Week vh landschap	0	0	12.000
Natuurdatabank NDFF	24.793	0	24.793
Overige doorbelastingen	13.369	0	13.404
	636.495	pm	686.190

De **opbrengsten van één op één doorbelaste kosten** zijn voor projecten/activiteiten waar de provinciale organisaties facultatief aan kunnen deelnemen. De kosten worden voorgeschoten door LandschappenNL en doorberekend aan de deelnemende organisaties. Van een aantal posten is vooraf geen inschatting te maken, daarom wordt de totale post “pm” opgenomen. Het netto resultaat van al deze activiteiten is “0”.

Opbrengst projecten

Voor de landelijke Natuurwerkdag op de eerste zaterdag van november, wordt naast eigen middelen ook een bijdrage aan partnerorganisaties gevraagd. Dit jaar heeft Staatsbosbeheer bijgedragen.

Dividend Buitenleven

Dit betreft de uitkering van dividend uit de BV Buitenleven waar LandschappenNL voor 25% aandeelhouder in is. Het dividend wordt overigens direct doorbetaald naar rato van omzet van de vakantiehuisjes van de deelnemende Landschappen.

Lasten

Toelichting bestedingen

	1. Doorbetaling Postcode Loterijgelden	2. Beleidsbein-vloeding en zichtbaar zijn	3. Marketing, communicatie en PR	4. Faciliteren, verbinden, versterken	Werving	Beheer en administratie	Totaal realisatie 2020	Totaal begroot 2020	Totaal realisatie 2019
Afdrachten aan verbonden organisaties	13.500.000	-	-	-	-	-	13.500.000	13.500.000	13.500.000
Kosten derden	-	610.705	32.853	700.700	-	-	1.344.258	250.000	1.852.944
Personeelskosten	-	389.505	145.299	218.823	-	121.666	875.293	927.000	844.414
Huisvestingskosten	-	17.744	6.619	9.969	-	5.543	39.875	43.000	39.660
Kantoor- en algemene kosten	-	47.696	17.792	26.796	-	14.898	107.182	80.000	77.682
Afschrijving en rente									
Totaal	13.500.000	1.065.651	202.563	956.287	0	142.107	15.866.608	14.800.000	16.314.701

Per aandachtsgebied is een bedrag opgenomen voor kosten derden en kosten voor de eigen organisatie. De kosten derden betreffen alle kosten van de bijbehorende projecten. De kosten van de eigen organisatie worden naar rato van urenbesteding doorbelast aan de aandachtsgebieden. Deze kosten worden bij de Grondslagen toegelicht.

*LandschappenNL heeft geen wervingskosten gerealiseerd. Het percentage wervingskosten ten opzichte van de baten bedraagt 0%.

Het totaal van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de gerealiseerde baten betreft 101 %. Als we de bijdragen van de Postcode Loterij buiten beschouwing laten bedraagt dit 114 %.

Lasten besteed aan aandachtsgebieden

Aandachtsgebied 1 – Doorbetaling Postcode Loterijgelden

De ontvangen bijdrage van € 13,5 miljoen van de Postcode Loterij wordt – conform historische verdeling– één op één doorbetaald aan de provinciale organisaties. De Landschappen ontvangen 1/12e van € 11,25 miljoen en de Landschapsbeheerorganisaties 1/12e van € 2,25 miljoen. Deze bijdrage wordt door de provinciale organisaties in hun jaarrekening verantwoord. Volgens de RJ650 dienen beneficiënten de bate te verantwoorden in het jaar dat deze is toegezegd. De ontvangst en dus ook doorbetaling van de Loterijbijdrage over 2019 wordt feitelijk pas in 2020 gerealiseerd.

Aandachtsgebied 2 – Beleidsbeïnvloeding en zichtbaar zijn

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Politieke en bestuurlijke zichtbaarheid	23.892	25.000	26.806
Europa en internationaal	7.488	10.000	13.439
Natuurwerkdag	33.195	50.000	42.659
Symposium landschap	1.105	15.000	13.049
Extern jaarverslag	1.036	5.000	-1.782
Progr burgerbetrokkenheid	3.297	7.000	6.762
Diverse projecten	2.263	10.500	5.497
Actualiteiten	20.325	17.000	18.307
Vrijwilligersdag boerenlandvogels	0	0	70.583
Subtotaal	94.398	139.500	195.319
Kosten Wilde Bijenproject	0	0	321.461
Bijen en biodiversiteit	175.513	0	
Groene Strand	235.518	0	
Plan Boom	105.100	0	

Leestekens (nagekomen)	177	0	14.703
	610.705	139.500	531.483

Een deel van de activiteiten zijn in 2020 afgelast als gevolg van de coronamaatregelen. Met pijn in het hart moesten we ook de Natuurwerkdag afgelasten. Gelukkig is hiervoor alsnog een ‘veilig’ alternatief gevonden. Dit betekent ook dat een aantal uitgaven niet is gedaan.

Niet in de begroting zaten de kosten voor de nieuwe projecten Bijen&biodiversiteit, Groene Strand en Plan Boom. Deze kosten worden gedekt door de respectievelijke bestemmingsreserves.

Aandachtsgebied 3 – Relatiebeheer, communicatie, PR

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Relatiebeheer fondsen	509	1.000	0
Planontwikkeling Postcode loterij	908	4.000	1.509
Communicatieplan NPL	7.561	8.000	6.655
Promotie profilering advertenties	23.875	25.000	21.615
	32.853	38.000	29.779

De activiteiten die onder deze doelstelling vallen omvatten vooral personele inzet. Er is wederom veel geïnvesteerd (qua ureninzet) in digitale media. Het relatiebeheer met de Postcode Loterij, o.a. communicatieplan, is met name een tijdsinvestering.

Aandachtsgebied 4 – Faciliteren, verbinden en versterken

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Operationele facilitering Database	2.953	15.000	14.076
boerenlandvogels incl boerenlandvogelbalans	24.043	5.000	-1.331
Interne communicatie	10.806	10.000	13.318
Cao gerelateerde kosten	287	3.500	3.923
Meetnet	12.305	2.000	26.853
Themadagen	5.118	8.000	5.662
Impact	0	20.000	19.409
Contentontwikkeling	0	9.000	
Subtotaal	55.513	72.500	81.910
Één-op-één doorbelaste kosten	636.495	0	686.190
Saldo Projectgroep Assurantiën	-29.815	0	-14.555
Doorbetaling dividend Buitenleven	31.507	0	49.484
Doorbetaling donatie	7.000	0	7.000
Klinkenbergprijs	0	0	0
	<u>700.700</u>	<u>72.500</u>	<u>810.029</u>

De kosten derden van aandachtsgebied Faciliteren bestaat uit een diversiteit aan posten. Een belangrijk onderdeel van facilitering is het regelen van vergaderingen en bijeenkomsten voor de provinciale organisaties. Het gaat hierbij om een aantal vaste overlegstructuren, maar bijvoorbeeld ook themabijeenkomsten. Deze zijn in 2020 vrijwel allemaal digitaal gevoerd.

In 2020 is in samenwerking met SOVON een nieuwe uitgave gerealiseerd van de Boerenlandvogelbalans. Hierover wordt elders in het jaarverslag

gerapporteerd. Het Prins Bernard Cultuurfonds heeft hier een bijdrage aan gegeven (zie baten). De impactmeting is doorgeschoven naar 2021 en de contentontwikkeling is afgeblazen. Al met al zijn minder kosten gemaakt dan begroot (subtotaal).

Eén op één doorbelaste kosten

Voor een overzicht van deze kosten verwijzen we naar de toelichting op de baten eerder dit verslag. Deze kosten worden allemaal doorbelast waardoor het netto-resultaat van de afzonderlijke posten feitelijk nul is. Het betreft activiteiten waar een deel van de provinciale organisaties –facultatief- aan deel kan nemen. De kosten worden omgeslagen over de deelnemers. In sommige gevallen (zoals bij de ICT-kosten) is LandschappenNL ook zelf deelnemer. De eigen kosten worden verantwoord bij de uitvoeringskosten eigen organisatie.

Saldo Projectgroep Assurantiën

De projectgroep Assurantiën beheert de verzekeringsportefeuille van de twaalf Landschappen. Landschappen betalen een jaarlijkse fee die onder andere wordt aangewend om de coördinator van de projectgroep te betalen en om experts in te schakelen om ons bij bepaalde zaken bij te staan, zoals bijvoorbeeld brandveiligheid en asbest. De baten bedroegen € 115.791 de lasten € 85.977. Het saldo van € 29.815 wordt toegevoegd aan de reserve.

Wervingskosten

Aangezien LandschappenNL vooralsnog geen fondsen werft en daarmee geen beroep doet op de ‘publieke offervaardigheid’, zijn er geen wervingskosten.

Kosten beheer en administratie

Een deel van de kosten eigen organisatie betreft kosten voor beheer en administratie. Dit betreft de kosten van secretariaat, financiële administratie en directie. Op basis van salariskosten die hier aan toegerekend kunnen worden zijn de overige kosten eigen organisatie naar rato verdeeld over de doelstellingen en over de beheer en administratiekosten. Zie ook paragraaf Toerekening eerder in dit verslag.

Specificatie uitvoeringskosten eigen organisatie

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Personeel	875.292	927.000	860.142
Huisvestingskosten	39.875	43.000	43.753
Bureau en organisatiekosten	74.531	56.500	54.775
Overige algemene kosten	32.652	23.500	23.252
	<u>1.022.350</u>	<u>1.050.000</u>	<u>981.922</u>

De uitvoeringskosten eigen organisatie worden hierna afzonderlijk toegelicht.

Personeel

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Salaris	635.781	615.000	586.868
Sociale lasten	102.516	104.000	98.604
Pensioenlasten	96.398	98.500	89.024
Reiskosten woon-werk	9.665	18.000	19.965
Ziekengeldverzekering	22.583	19.000	16.263
Studie/opleiding	14.734	10.000	9.055
Inhuur personeel	53.709	30.000	40.349
Wervingskosten	0	4.500	

Overige personeelskosten	2.932	7.000	7.552
Ontvangen ziekengeld	-64.212	0	-24.635
Projectfinanciering medew.	-13.838	0	0
Reservering verlofuren	4.146	0	-471
Reis- en verblijfkosten	10.879	21.000	17.568
	<u>875.292</u>	<u>927.000</u>	<u>860.142</u>

In 2020 heeft een aantal collega's een (tijdelijke) contractuitbreiding gekregen en is extra personeel ingehuurd om het extra werk als gevolg van uitval door ziekte en de grote projecten op te vangen. Hierdoor zijn de salariskosten hoger dan begroot. Daar tegenover staan inkomsten uit de verzuimverzekering en de projectfinanciering. Per saldo zijn de werkelijke kosten daarom veel lager dan begroot.

Huisvestingskosten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Huur	27.383	28.500	26.872
Servicekosten / GWL	12.186	12.500	14.647
Overige huisvestingskosten	307	2.000	2.234
	<u>39.875</u>	<u>43.000</u>	<u>43.753</u>

De huur en servicekosten zijn binnen de begroting gerealiseerd.

Bureau- en organisatiekosten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
ICT-kosten, incl afschrijving	40.101	25.000	26.886
Kantoor, drukwerk, porto			
telefoon, kopieer	18.809	14.000	12.586
Abonnementen, literatuur	2.550	3.000	2.418

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Verzekeringen	3.854	3.000	2.473
CBF-keur	2.726	3.000	2.744
Bestuurskosten	2.003	1.500	2.228
Representatiekosten	1.636	2.000	3.381
Overige bureau- en organisatiekosten	2.851	5.000	2.059
	<u>74.531</u>	<u>56.500</u>	<u>54.775</u>

De totale kosten voor bureau en organisatie zijn hoger dan begroot. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de investering in ICT-kosten en de implementatie/overgang naar Office365.

Overige algemene kosten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Accountantskosten/advies	32.225	23.000	22.845
Kosten rente bank	427	500	407
	<u>32.652</u>	<u>23.500</u>	<u>23.252</u>

De kosten zijn hoger dan begroot. Dit heeft te maken met een naheffing van accountantskosten over 2019 en een verhoging van kosten in 2020.

Overige toelichtingen en ondertekening

Beloning bestuurders

De leden van de Raad van Toezicht van LandschappenNL ontvangen geen bezoldiging. Ook zijn aan de bestuursleden geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. Aan de leden zijn in 2020 voor € 234 aan reiskostendeclaraties uitbetaald.

Bezoldiging directie

Het jaarinkomen van de directeur (in loondienst) blijft binnen het maximum van € 125.011 (1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/ bijtellingen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van EUR 201.000 per jaar.

In het beloningsbeleid directie, is opnieuw vastgesteld in de vergadering van 7 april 2021, is de maximumnorm voor het jaarinkomen vastgesteld aan de hand van de BSDscore. Deze bedraagt 420 punten en komt daarmee in categorie H, met een maximaal jaarinkomen van € 125.011 (1 fte/12 mnd.).

De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroeg (2020 in €/1fte/12mnd) €106.816.

De belastbare vergoeding en bijtelling betreffen geheel de bijtelling wegens privé gebruik van de bedrijfsauto. De pensioenlast betreft het werkgeversdeel van de aan het bedrijfstakpensioenfonds verschuldigde premie. Aan de directeur zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Dienstverband	Directeur	
	Onbepaalde tijd	Onbepaalde tijd
Aard dienstverband	Full time (37)	Full time (37)
Uren		
Periode	2020	2019
Bezoldiging		
Brutoloon/salaris	98.989	97.036
Vakantiegeld	7.827	7.689
Vaste eindejrsuitkering	n.v.t.	n.v.t.
Jubileumuitkering/ uitbetaling niet opgenomen vakantiedagen	n.v.t.	n.v.t.
Jaarinkomen directeur	106.816	104.726
Belaste vergoedingen/ bijtellingen (auto)	5.017	4.052
Pensioenlasten wg-deel	7.919	7.202
Pensioencompensatie	12.539	10.392
Overige beloningen op termijn/ uitkering einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
	132.291	126.372

Ondertekening van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld en vastgesteld door de directie van de stichting.

De Bilt, 7 april 2021,

Dr. ir. H.H. Bartelink, directeur-bestuurder

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

De Bilt, 7 april 2021,

J. Vos, voorzitter

Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In de statuten is geen bepaling opgenomen betreffende de bestemming van het resultaat.

De resultaatbestemming wordt vastgesteld door de directeur-bestuurder en ter goedkeuring aangeboden aan de Raad van Toezicht.

Resultaatbestemming 2020

De jaarrekening 2020 is goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht gehouden op 7 april 2021. De Raad van Toezicht heeft de resultaatbestemming vastgelegd conform het besluit van de directeur-bestuurder.

De directeur-bestuurder heeft besloten om het resultaat grotendeels te onttrekken aan de bestemmingsreserves en het restant toe te voegen aan het eigen vermogen, conform onderstaand overzicht.

Reserves

Continuïteitsreserve	0
Bestemmingsreserve PrAss	+29.815
Bestemmingsreserve Klinkenberg	0
Bestemmingsreserve Projecten	-148.013
Bestemmingsreserve Groene Strand	-235.518

Bestemmingsreserve Plan Boom	-105.100
Bestemmingsreserve LBN/D12L	+0
Algemene reserve	<u>+49.608</u>
	<u>-409.208</u>

Dit besluit is als zodanig in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting LandschappenNL

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting LandschappenNL te de Bilt gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting LandschappenNL per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties”.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze

verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting LandschappenNL zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- verslag raad van toezicht;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties” en de Nederlandse Standaard

720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag raad van toezicht, het bestuursverslag, de overige gegevens en de bijlagen, in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties”. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 22 juni 2021

Mazars N.V.

w.g. drs. A.N. Terstegen RA

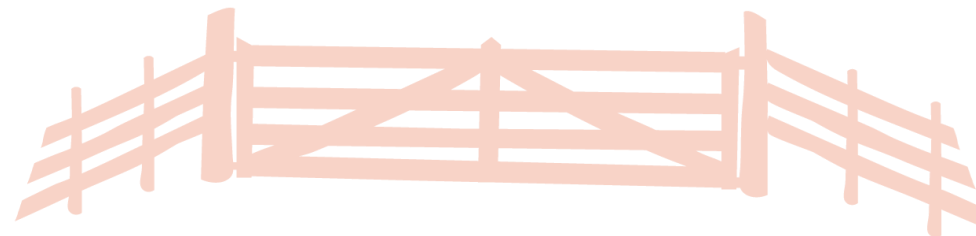
Bijlagen

Begroting 2021

Goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht op 9 november 2020.

Baten rubriek	2021 Begroot	2020 Begroot	2019 Realisatie
TOTAAL BATEN PARTICULIEREN	0	0	20.526
Baten loterijorganisaties			
Ontvangen bijdrage Postcode Loterij	13.500.000	13.500.000	13.500.000
Ontvangen projectbijdrage Postcode Loterij	pm	pm	2.962.500
TOTAAL BATEN LOTERIJORGANISATIES	13.500.000	13.500.000	16.462.500
TOTAAL BATEN SUBSIDIES EN OVERHEDEN	0	0	0
TOTAAL BATEN ORGANISATIES ZONDER WINSTOOGMERK	0	0	45.000
Baten als tegensprestatie voor de levering van prod/dienst			
Opbrengst uren voor derden	7.000	7.000	29.137
Opbrengst congres	0	0	67.000
Resultaat publicaties / admin dienstverlening	0	0	2.106
TOTAAL BATEN ALS TEGENPRESTATIE	7.000	7.000	98.244
Overige baten			
Opbrengst 1-op-1 doorbelaste kosten	pm	0	686.190
Opbrengst Natuurwerkdag + Projecten	7.500	7.500	7.500
Bijdrage provinciale organisaties	1.285.500	1.285.500	1.117.337
Dividend Buitenleven	pm	0	49.484
Overige opbrengsten	0	0	0
Inleg LBN	0	0	0
Inleg D12L	0	0	0
TOTAAL OVERIGE BATEN	1.293.000	1.293.000	1.860.510
SOM VAN DE BATEN	14.800.000	14.800.000	18.486.780

Kosten rubriek	0. Postcode Loterij	A. Zichtbaarheid etc.	B. Fondsenwerving, etc	C. Faciliteren, etc	Beheer en admin.	2021 Begroot	2020 Begroot	2019 Realisatie
Uitvoeringskosten eigen organisatie								
Totaal personeel	-	394.955	165.330	229.625	128.590	918.500	906.000	842.574
Reis- en verblijfskosten	-	6.450	2.700	3.750	2.100	15.000	21.000	17.568
Totaal huisvestingskosten	-	19.350	8.100	11.250	6.300	45.000	43.000	43.753
Totaal bureau- en organisatiekosten	-	27.520	11.520	16.000	8.960	64.000	56.500	54.780
Totaal overige algemene kosten	-	13.115	5.490	7.625	4.270	30.500	23.500	23.252
TOTAAL UITVOERINGSKOSTEN EIGEN ORGANISATIE	-	461.390	193.140	268.250	150.220	1.073.000	1.050.000	981.927
Lasten besteed aan doelstelling								
Doorbetaling bijdragen Postcode Loterij	13.500.000					13.500.000	13.500.000	13.500.000
Zichtbaarheid, beleidsbeïnvloeding en relatiebeheer		128.500				128.500	139.500	195.320
Bijenlinieproject tm 2019								321.461
Bijen & biodiversiteit			pm					-
Groene Strand			pm					-
Plan Boom			pm					-
Leestekens nagekomen			pm					14.703
Fondsenwerving, accountmanagement en marketing			46.000			46.000	38.000	29.779
Faciliteren, verbinden en versterken				52.500		52.500	72.500	81.910
1-op-1 doorbelaste kosten				pm		-	-	686.190
Kosten (Resultaat) Projectgroep Assurantien				pm		-	-	-14.555
Doorbetaling dividend Buitenleven				-		-	-	49.484
Doorbetaling donaties				-		-	-	7.000
Klinkenbergprijs				pm		-	-	-
TOTAAL LASTEN BESTEED AAN DOELSTELLING	13.500.000	128.500	46.000	52.500	-	13.727.000	13.750.000	14.871.292
SOM VAN DE LASTEN	13.500.000	589.890	239.140	320.750	150.220	14.800.000	14.800.000	15.853.219
rubriek						2021 Begroot	2020 Begroot	2019 Realisatie
Saldo voor financiële baten en lasten						-	-	2.633.559
Saldo financiële baten en lasten						-	-	180
SALDO VAN BATEN EN LASTEN						-	-	2.633.739

Overzicht Raad van Toezicht LandschappenNL per 31-12-2020

Per 1 januari 2020 zijn mevrouw G. De Vries-Leggedoor en de heer J.H.A. Van Oostrum en per 9 november 2020 de heer A. Bruins Slot benoemd tot nieuwe leden van de Raad van Toezicht van LandschappenNL. Mevrouw De Vries heeft de functie echter om gezondheidsredenen moeten neerleggen.

Medio december is ook de heer Waalkens statutair afgetreden.
Per 31 december zijn er dus 2 vacatures in de raad.

Samenstelling remuneratiecommissie: dhr. J. Vos, vacature
Samenstelling auditcommissie: dhr. F. Koster, vacature

Dhr. A.H. Bruins Slot Benoemd op 09-11-2020, kan twee maal 5 jaar worden herbenoemd. De tweede termijn lidmaatschap Raad van Toezicht Drents Landschap loopt uiterlijk in 2028 af.

(Neven)functies:

Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Het Drentse Landschap
Bestuurslid De12Landschappen
Lid RvC GVB Amsterdam
Directeur ABS Advies BV

Dhr. A. Flierman Benoemd op 05-06-2018, kan twee maal voor 5 jaar worden herbenoemd. De termijn lidmaatschap Raad van Toezicht Landschap Overijssel loopt af per oktober 2024.

(Neven)functies:

Voorzitter Raad van Toezicht Landschap Overijssel;
Voorzitter Bestuur Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO);

Voorzitter Raad van Toezicht Koninklijke Visio
Voorzitter Raad van Toezicht Santiz, ziekenhuizen Achterhoek (Gld)
Lid Raad van Toezicht Nuffic

Dhr. drs. F. Koster Benoemd op 29-06-2016, kan twee maal 5 jaar worden herbenoemd. De tweede termijn lidmaatschap Raad van Toezicht Landschap Noord-Holland loopt af per maart 2021.

(Neven)functies:

Penningmeester Raad van Toezicht Landschap Noord-Holland
Penningmeester bestuur De12Landschappen
Bestuurslid JP Kuiper Fonds
Penningsmeester Raad van Toezicht Eurosite
Penningmeester Raad van Toezicht Stichting Texels Museum
Lid beleggingscommissie Nationale Monumenten organisatie

Dhr. J.H.A. van Oostrum Benoemd per 01-01-2020, kan twee maal 5 jaar worden herbenoemd. De tweede termijn lidmaatschap Raad van Toezicht Landschapsbeheer Gelderland loopt uiterlijk in 2027 af.

(Neven)functies:

Burgemeester gemeente Berkelland
Voorzitter Raad van Toezicht Landschapsbeheer Gelderland
Voorzitter Stichting Rioned
Voorzitter district Oost KNWU
Voorzitter Omgevingsdienst Achterhoek
Vicevoorzitter Euregioraad

Mw. Mr W. Raab Benoemd op 29-06-2016, kan twee maal 5 jaar worden herbenoemd. De tweede termijn lidmaatschap Raad van Toezicht Limburgs Landschap loopt af per 31-10-2022.

(Neven)functies:

Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Het Limburgs Landschap
Bestuurslid De12Landschappen
Seniorrechter Rechtbank Limburg
Lid Stichting Robur

Dhr. J. Vos (voorzitter) Benoemd op 29-06-2016, kan twee maal 5 jaar worden herbenoemd. De tweede termijn bestuurslidmaatschap Brabants Landschap loopt uiterlijk in 2027 af.

(Neven)functies:

Voorzitter Hoofdbestuur Stichting Het Noord-Brabants Landschap
Bestuurslid De12Landschappen
Bestuurslid van de Molenstichting in Noord Brabant

Overzicht nevenfuncties directeur-bestuurder

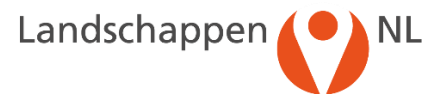
Dhr. dr. ir. H.H. Bartelink

Directeur-bestuurder LandschappenNL

Nevenfuncties:

Lid van de Raad van Beheer voor het Kroondomein
Lid van de Commissie van Adviseurs voor Staatsdomein Het Loo/ Paleispark Het Loo
Bestuurslid (penningmeester) Vereniging van Bos- en Natuurterrein-Eigenaren VBNE
Bestuurslid Nederlandse Vereniging van Boseigenaren NVBE
Bestuurslid Stichting Part-Ner (Certificering Particulier Natuurbeheer)
Bestuurslid (penningmeester) Stichting Leerstoel Agrarisch Natuurbeheer
Bestuurslid (voorzitter) Stichting Tijdelijke Natuur Nederland
Bestuurslid (secretaris) Stichting Oudemans
Lid Raad van Bestuur van BV Landgoed Schovenhorst
Aandeelhouder van de BV Buitenleven Vakanties
Bestuurslid Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel
Lid van de Raad voor Plantenrassen (afd. Bosbouwgewassen)

Colofon

Jaarstukken 2020 van Stichting LandschappenNL.

Uitgave

LandschappenNL

Postbus 31

3730 AA De Bilt

T 030-234 50 10

info@landschappen.nl

www.landschappen.nl

LandschappenNL is beneficiënt van de Postcode Loterij

Foto verantwoording

Nicole Burgers, Thijs Glastra, Deborah van Harten, Menno Reemer, Floris Scheplitz en Ronald van Wijk. We hebben geprobeerd alle rechthebbenden van de foto's te achterhalen.

Provinciale organisaties

